

ΝΕΑ ΕΠΟΧΗ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΟΡΗΣΙΣ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ
ΙΩΑΝΝΗΣ ΗΡ. ΜΑΛΛΩΣΗΣ

ΕΤΟΣ Δ' ΠΕΡΙΟΔΟΣ Δ'

26 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1928

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΔΙΕΥΘΥΝΣΕΩΣ

Ι. Μ;

Κ...

ΚΟΜΗΤΟΣ ΜΠΟΣΔΑΡΗ

Ν. ΚΑΡΑΒΙΑ

Φ. ΑΕΛΛΗΝΟΣ

Κ. ΚΑΡΑΤΖΙΔΟΥ

ΧΡ. ΧΡΗΣΤΟΥΛΑΚΗ

- Γεγονότα και σχόλια
- Μπιζάνι Γιάννενα
- Έσωτερική εβδομάς
- Οι σύμμαχοι ἐν Ἑλλάδι
- Ἡ τρομοκρατία τῶν Δωδεκανήσων
- Μία ἀδιάψευστος Γαλλικὴ μαρτυρία
- Τὸ Διεθνὲς Δίκαιον (τέλος)
- Ο ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ

ΑΘΗΝΑΙ

ΓΡΑΦΕΙΑ : ΣΤΑΔΙΟΥ 24

ΟΡΟΙ ΣΥΝΔΡΟΜΩΝ

ΕΤΗΣΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ Δρ. 150

ΕΞΑΜΗΝΟΣ » » 75

ΕΤΗΣΙΑ ΕΣΩΤΕΡΙΚΟΥ (γενικῶς) λ. 1

» ΑΜΕΡΙΚΗΣ δολλάρια 5

Ἐξάμηνοι συνδρομαὶ Ἐσωτερικοῦ καὶ τρι-
μήναι Ἐσωτερικοῦ δὲν γίνονται δεκταί.

- Διὰ δημοσιεύσεις ἀγγελιῶν ἰδιαιτέραι συμφωνίαι.
- Τὰ ἐμβάσματα ἀπευθύνονται δι' ἑπτα-
γῆς πρὸς τὴν διεύθυνσιν.
- Διὰ πᾶσαν ἀνωμαλίαν περὶ τὴν ἀποστο-
λὴν τοῦ φύλλον οἱ κ. κ. συνδρομηταὶ παρακα-
λοῦνται ν' ἀπευθύνωνται πρὸς τὴν Διεύθυνσιν.

ΑΙ ΣΥΝΔΡΟΜΑΙ ΠΡΟΠΛΗΡΩΝΟΝΤΑΙ

ΟΡΥΚΤΕΛΑΙΑ ΑΥΤΟΚΙΝΗΤΩΝ ΣΕΛΛ

SINGLE-DOUBLE-TRIPLE-GOLDEN-GEAR

ΑΓΓΛΙΚΗΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΕΩΣ ΤΗΣ ΕΤΑΙΡΙΑΣ SHELL ΜΕΧ
ΟΠΩΣ ΕΞΥΠΗΡΕΤΗΘΟΥΝ ΟΙ ΚΑΤΑΝΑΛΩΤΑΙ Η ΕΤΑΙΡΙΑ
ΕΚΑΝΟΝΙΣΕ ΤΑΣ ΤΙΜΑΣ ΤΩΝ ΑΛΛΩΝ ΣΥΝΑΓΩΝΙΣΤΩΝ

ΠΕΡΙΓΡΑΦΗ ΟΡΥΚΤΕΛΑΙΩΝ

SINGLE SHELL (ΣΙΓΚΑ ΣΕΛΛ)

Όρυκτέλαιον λεπτόρευστον και μακράς διαρκείας. Τό ιδεώ-
δες όρυκτέλαιον δι' αυτοκίνητα μικράς δυνάμεως και μηχαν-
νάς ψυχωμένας δι' ύδατος και αυτοκίνητα.

DOUBLE SHELL (ΝΤΟΥΠΛΑ ΣΕΛΛ)

Όρυκτέλαιον μετρίας ρευστότητος, χρησιμοποιούμενον εις
τά πλείστα αυτοκίνητα πολυτελείας, εξασφαλίζον την εϋ-
κολον εκκίνησιν και εις τον ψυχρότερον καιρόν λιπαίνει α-
μέσως όλα τα κινούμενα μέρη.

TRIPLE SHELL (ΤΡΙΠΛΑ ΣΕΛΛ)

Όρυκτέλαιον πολύρευστον ιδίως δι' καιρόν λαν θερμόν,
κατάλληλον δι' μεγάλης δυνάμεως αυτοκίνητα, λεωφορεία
και βαρέα αυτοκίνητα. Κατάλληλον δι' μοτοσυκλέτας.

GOLDEN SHELL (ΓΚΟΛΔΕΝ ΣΕΛΛ)

Αλαν παχύρευστον ειδικώς παρασκευασμένον δι' μηχανάς
ψυχωμένας δι' άέρος.

SHELL GEAR OIL (ΣΕΛΛΓΚΕΑΡΟ-Τ-Α)

Έξαιρετικής ποιότητος όρυκτέλαιον δι' τ'ο κιβώτιον των
ταχυτήτων και του διαφορικού.

SHELL TRANSMIS- SION GREASSE ΣΕΛΛ ΤΡΑΝΜΙΣΣΙΟΝ ΓΚΡΗΣ

Λίπος δι' μηχανισμούς μεταδόσεως κινήσεων εκ του κινη-
τήρος (Transmission) κυλινδρικούς και με μπίλιες.

Τό ιδεώδες όρυκτέλαιον, όπως αποφεύγετε τας απανθρακώσεις. Τά
όρυκτέλαια ΣΕΛΛ διυλίζονται οδτως ώστε να μη παρουσιάζουν άνθράκω-
σιν, έχουν δε αποδειχθή κατόπιν δοκιμών, ότι δεν άφλινουν κατά την χρη-
σιμοποίησιν άνθρακα.

ΧΡΗΣΙΜΟΠΟΙΕΙΤΕ ΠΑΝΤΟΤΕ BENZINHN KAI OPYKTEΛAIA

ΣΕΛΛ

SHELL COMPANY (HELLAS) LTD

ΓΕΝΙΚΟΙ ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΟΙ ΔΙΑ ΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ

A. E. B. E. "Π. Γ. ΜΑΚΡΗΣ ΚΑΙ ΣΙΑ

ΚΥΡΙΑΚΗ 26 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1928

ΝΕΑ ΕΠΟΧΗ

ΕΒΔΟΜΑΔΙΑΙΑ ΕΠΙΘΕΟΡΗΣΙΣ
ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΟΛΟΓΙΚΗ ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ

ΕΤΟΣ Δ'. ΠΕΡΙΟΔΟΣ Γ'.

ΑΡΙΘΜΟΣ ΤΕΥΧΟΥΣ 169

ΔΙΕΥΘΥΝΤΗΣ

ΙΩΑΝΝΗΣ ΗΡ. ΜΑΛΛΩΣΗΣ

21 ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΥ 1913

ΜΠΙΖΑΝΙ - ΙΩΑΝΝΙΝΑ

της Όλύτσικας και της Λεοτοράχης,
απεθεώθησαν προχθες κατά τ'απο-
καλυπτήρια του Έρωον, και όλον τ'ο
Έθνος έν συγκινήσει, κατέθεσεν εις
τον ιερόν εκείνον χώρον την αλωνίαν
εϋγνωμοσύνην του προς τους γεν-
ναίους προμάχους της Έλευθερίας,
προς τους ένδόξους συντελεστάς της
άπελευθερώσεως της Ηπείρου, προς
τους τιμημένους εργάτας του Έθνι-
κού Μεγαλείου.

Δέν κατεπολέμησε και δέν κατήγα-
γε θριάμβους μόνον κατά των στρα-
τευμάτων του Έσσάτ πασσά ο Έλλη-
νικός στρατός, αλλά και καθ' όλων
των στοιχείων της φύσεως. Οίστη-
λατούμενος από τ'α Ένικά Ιδεώδη,
εμπνυούμενος από τον Στρατιώτην —
Στρατηλάτην, και εμπορούμενος από
τ'ο συναίσθημα ότι εις αυτόν είχε τό-
χει ή τιμή να έλευθερώση τ'α Θουλλι-
κά, τ'α πολυτραγουδημένα Γιάννενα,
δέν έφείσθη θυσιών, δέν εκλονίσθη
από τας τρομεράς δυσχερείας του ά-
γώνος, δέν εκάμψη από τας τόσας έ-
ναντιότητες. Ηγωνίσθη σκληρούς ά-
γώνας, και αντιμετώπισε διους τους
εχθρούς. Και έπει έπάνω εις τ'ο αίμα-
τοποτισμένο Μπιζάνι, έστησε τ'ο ά-
θάνατον, τ'ο επιπάglou ωραιότητος
Μνημείον της αδαμάστου έθνικής θε-
λήσεως.

Έπει έπάνω εις τ'ο αίματοποτισμέ-
νο Μπιζάνι, έστήθη τ'ο Έρωον της
ώραιας θυσίας του Έλληνικού στρα-
τού, τ'ο Έρωον της ένδόξου Νίκης
του, τ'ο Έρωον της άθανάτου Αν-
δρείας του. Αί ψυχά των τεταρτημέ-
νων νεκρών, οι όποιοι έβαψαν με τ'ο
αίμά των τ'ο Μπιζάνι, και την Μανω-
λιάσαν, και τας χιονισμένας κορυφάς

Η ένδοξος επέτειος της έποποιίας
του Μπιζανίου, θα υπενθυμίξη ακόμη
εις όλους τους Έλληνες, επί γε·εας
γενεών, την υπέρολμπρον στρατηγικήν

ΓΕΓΟΝΟΤΑ ΚΑΙ ΣΧΟΛΙΑ

Υποστηρίζει ειλικρινώς, και πιστεύει απολύτως εις την γνώμην του ο κ. Άνδρ. Μιχαλακόπουλος ότι δύναται να διεξαχθῇ ἐλευθέρως, τιμῶς, και πραγματικῶς ὑπὸ τὰς κρατούσας εἰσέτι ἐν τῷ στρατῷ και τῇ χωροφυλακῇ συνθήκας ἐν νέον ἐπὶ τοῦ Πολιτειακοῦ δημοψήφισμα; Ἄν πράγματι ο κ. Μιχαλακόπουλος δὲν ἀστεϊζεται, δύναται νὰ ἐγγυηθῇ ὑπευθύνως τὴν ἀπογοὶν και ἐιλικρινῆ διεξαγωγὴν ἐνδὸς δημοψηφίσματος; Δύναται νὰ ἐγγυηθῇ ὅτι ἡ ψήφος τῶν προσφύγων δὲν θὰ πολλαπλασιασθῇ εἰς τὸ ἄπειρον, ὅτι ἡ ψήφος τῶν προσφύγων δὲν θὰ ἐξασφαλισθῇ ὑπὲρ τῆς Δημοκρατίας διὰ τῶν ταμείων τῆς Ἑθνικῆς Τραπεζῆς, ὅτι ὁ στρατὸς και οἱ ἡγήτορες τοῦ θὰ ἐγκλεισθῶν τὴν ἡμέραν τοῦ Δημοψηφίσματος εἰς τοὺς στρατώνας, ὅτι ἡ χωροφυλακὴ θ' ἀπόσχη πάσης ἐπεμβάσεως εἰς βάρος τοῦ ἐναντιοφρονούντος λαοῦ, ὅτι οἱ δικαστικοὶ ἀντιπρόσωποι δὲν θὰ καταργηθῶν και δὲν θὰ συλλαμβάνωνται παρὰ τοῦ τυχόντος ἀνθυποχαγίσκου, ὅτι αἱ ἐφορευτικαὶ ἐπιτροπαὶ δὲν θ' ἀντικαταστήθωσιν τὴν παραμονὴν τῆς ἐκλογῆς, ὅτι θὰ κρατηθῶσιν πρακτικὰ τὰ ὁποῖα δὲν θ' ἀντικατασταθῶσιν δι' ἄλλων πλαστῶν τοιούτων, δύναται νὰ ἐγγυηθῇ τέλος ὅτι τὸ ἀποτέλεσμα θὰ γείνη ΣΕΒΑΣΤΟΝ «παρά τῶν ἐν ὁπλῶν δυνάμεων τοῦ Ἑθνοῦς» και τῶν «παρά τῶν ἐν ὁπλῶν» και ὅτι θὰ ὑποταχθῶσιν οἱ πάντες εἰς τὴν ἐτυμηγορίαν τοῦ Ἑλληνικοῦ λαοῦ; Ἄν ταῦτα πάντα ἡδύναντο νὰ ἐγγυηθῶσιν οἱ κ. κ. Καφαντάρης και Παπαναστασίου και Μιχαλακόπουλος, ἀλλὰ και αὐτοὶς ὁ πᾶσι των κ. Ἐ. Βε-

μεγαλοφυῖαν τοῦ Στρατηλάτου Κωνσταντίνου, τοῦ ἐνδόξου Πορθητοῦ τῶν Ἰωαννίνων. Ὑπῆρξεν αὐτὸς ὁ πρῶτος Στρατιώτης. Ὑπῆρξεν αὐτὸς ὁ πρῶτος τῶν Ἡρώων.

Δόξα και τιμὴ εἰς τοὺς πορθητὰς τοῦ Μπιζανίου !...

Ἰ. Μς

νιζέλος, τότε θὰ ἡδύναντο νὰ γείνη σοβαρὰ συζητήσεις διὰ τὴν διεξαγωγὴν ἐνδὸς τοιούτου δημοψηφίσματος. Δὲν δύνανται ὅμως νὰ παράσχουν τοιαύτην ἐγγύησιν, διότι εἶνε δέσμιοι τοῦ Κονδύλη και τοῦ Ὀθωναίου και τοῦ Σπαῆ και ὅλων τῶν ἄλλων «παρά τῶν» ἱκανῶν νὰ θέσουν ἐκποδῶν πάντα ὅστις θὰ ἐτόλμα νὰ συγκατατεθῇ εἰς τὴν ἀνοθευτοὶν και γνησίαν ἐκφρασίαν τῆς γνώμης τοῦ λαοῦ. Ἄς ἀφίση ὁθεν κατὰ μέρος ο κ. Μιχαλακόπουλος τὸ τροπᾶριον περὶ ἀποφυγῆς ἐκ μέρους τοῦ Βασιλόφρονος κόσμου τῆς ἀποδοχῆς τῆς προτάσεως του περὶ διενεργείας νέου δημοψηφίσματος και ἅς παύσῃ δημιουργῶν ἐντυπώσεις, αἱ ὁποῖαι δὲν προάγουν τὴν σοβαρότητα του ὡς πολιτικοῦ ἀρχηγοῦ.

Ἀπελογηθῇ τέλος μετὰ ἐνδὸς ἔτους ἀνάκρισιν ὁ τέως Δικτάτωρ ἐνώπιον τῆς Κοινοβουλευτικῆς ἐπιτροπῆς. Ὅτι εἶπεν ἀποτελεῖδντως κατὰ τὸ πλεῖστον ἀλήθειαν, ὡρίμως προκύψασαν τῆς ἀνεπηρέαστου μελέτης τῶν πραγμάτων ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὸ κελλίον τοῦ Ἰτζεδίν. Οὐδεμία κατάστασις ὑπῆρξε νόμιμος ἀπὸ τοῦ 1916 εἰπεν, πλὴν τῆς περιόδου 1920-1922, οὐδὲν πολίτευμα ὑφίσταται ἡδη νομίμως, οὐδεὶς δύναται νὰ ἐκτελέσῃ τὴν ἡμετέραν ἐξουσίαν τῆς κυβερνήσεως τοῦ κ. Παγκάλου ὑπῆρξε διάφορος κατὰ ποιὸν τῶν ἄλλων στρατιωτικοπολιτικῶν καταστάσεων ἀπὸ τοῦ 1922 μέχρι τοῦ 1926 και ἀκόμη οὐδεὶς ἀμφισβητεῖ ὅτι καλῶς διελύθη τὸ νόθον κατασκευάσμα, τοῦ Πλαστήρα, ἡ δ' συνέλευσις ἦτις ἀπετέλει καρκίνωμα διὰ τὸν τόπον, ἀλλὰ και προὐδὸν πάσης καταχρήσεως και λεηλασίας. Αἱ ἀλήθειαι αὗται ὡς ὡρίμως σκεφθεὶς κατέθηκε πρὸ τῆς Κοινοβουλευτικῆς Ἐπιτροπῆς ὁ τέως Δικτάτωρ ἀποτελοῦν οὕτως ἐκδήλωσιν μετάνοιαν ἴσως ἡ καλῆς ἐκτιμήσεως τῶν πραγμάτων ἐν συγκρίσει μὲ τὴν τότε και τὴν σήμερον κατάστασιν, ἀλλὰ δὲν παρέχουν οὐδὲν τὸ ἐλαφρυντικὸν διὰ τὴν τύχην του. Αἱ πράξεις τῆς δικτατορίας βαρύνουν ἀκόμη τὴν χώραν, ἂν δὲ ὡρίμως ἐρχεται ἡ μετάνοια, ἦτις παρέχει τὰ μέσα νὰ

βλέπῃ τις σαφῶς, οὐδεμία εἶνε δυνατόν νὰ στηριχθῇ δικαιολογία τῶν πράξεων ἐκείνων τῆς μετέπειτα πορείας, ἦτις και λόγῳ τοῦ χαρακτήρος τοῦ Δικτάτορος και λόγῳ τοῦ περιβάλλοντος αὐτοῦ οὐδεμίαν ἐμπνέει ἐμπιστοσύνην. Ἡδύνατο ο κ. Πάγκαλος, περιβληθεὶς μεγίστην δύναμιν, ν' ἀποβῇ ὄντως χρήσιμος εἰς τὸν τόπον, ἐὰν ἐβάδιζε νομιμοφρόνως και συνετῶς, ὡς ἡ σημερινὴ ἀπολογία του δεικνύει και ἐὰν αἱ πράξεις και σκέψεις του ἐρυθμίζοντο συμφῶνως πρὸς τὰς ἀληθείας τὰς ὁποίας χθὲς ἐξέθηκεν ἐνώπιον τῆς Ἀνακριτικῆς ἐπιτροπῆς. Ἡ Ἀπολογία τοῦ κ. Παγκάλου εἶνε ἀρχὴ τῆς ἐξελλίξεως τῆς ὅλης καταστάσεως μετὰ τὴν πτώσιν τῆς δικτατορίας. Ἀπαθεῖς θεαταὶ τῶν γεγονότων θ' ἀναμείνωμεν αὐτὴν διὰ νὰ κρίνωμεν ἂν ἡ μέλλουσα τύχη τοῦ τέως Δικτάτορος θὰ εἶνε ἡ ἀρμόζουσα εἰς δικαίους κρίτας μὴ ἐλαυνόμενους ἀπὸ πολιτικὰς ἀκρότητας και πάθους ἀλλὰ παραμένοντας ὑψηλοὺς ἐρμηνευτὰς τῆς σημερινῆς κοινῆς γνώμης και τῆς λαϊκῆς Βουλῆσεως.

Υπῆρξαν ἄπειροι οἱ ἀφελεῖς Βασιλόφρονες τῆς Αἰγύπτου, οἱ ὑποστηρίζοντες τὴν ὑποψηφιότητα τοῦ Μεταξάκη, τοῦ γνωστοῦ Μεταξάκη, ὡς Πατριάρχου Ἀλεξανδρείας. Εἶχον πιστεύσει πάντες εἰς τὰς...βεβαιώσεις τοῦ Μεταξάκη, ὅτι...ἀπετάξατο τὸν Βενιζελισμόν και ὅτι θὰ ἐργάζετο διὰ τὴν προαγωγὴν τῆς Ἑκκλησίας, Βενιζελικός ὅμως ὁ ἀνὴρ, ἀφοῦ ἐξησφάλισε τὴν ἐκλογὴν του, χάρις εἰς τὰς ψήφους τῶν Βασιλόφρονων, ἐλησμόνησε και ὑποσχέσεις και διαβεβαιώσεις, και συνεχίζει τὴν ὁλεθρίαν Βενιζελικὴν τακτικὴν τῆς διαιρέσεως. Ἐγνώσθη ἡδη ὅτι ἀπηγόρευσε τὴν τέλεσιν θρησκευτικοῦ μνημοσύνου ὑπὲρ τοῦ ἀειμνήστου Βασιλέως Κωνσταντίνου. Ἐγνώσθη ἀκόμη ὅτι οἱ Βασιλόφρονες τῆς Αἰγύπτου διαμαρτύρονται. Πρὸς τί ὅμως αἱ δικακρυταί; Δὲν ἐγνώριζον ποῖος ἦτο ὁ Μεταξάκης; Διατὶ ἐξακολουθοῦν προσποιούμενοι τοὺς ἀφελεῖς;

Ἐν τῇ Βουλῇ συζητήσιν περὶ τῆς ὁδοποιίας παρεξέκλινε τελείως τῆς κατευθύνσεως, ἢν ἡ Κυβέρνησις διὰ τῶν προγραμματικῶν τῆς δηλώσεως ἐχάραξε. Καὶ ἐπὶ τρεῖς συνεδριάσεις συνεζήτησαν ἐπὶ ἀριθμῶν και τεχνικῶν ὁρων δυσκαταλήπτων ἐν πολλοῖς, χωρὶς νὰ εἰσέλθουν εἰς τὴν οὐ-

σίαν. Ἡ οὐσία δὲ ἐγκείται εἰς τοῦτο. Ἐφῆρμοσε καλῶς ἡ οὐ ἡ Κυβέρνησις τὸν παρ' αὐτῆς ψηφισθέντα Νόμον; Ἄν ναί, ἡ Κυβέρνησις εἶναι ἐλευθέρω νὰ προκρίνη συνωδὰ τῷ Νόμῳ τὸν ἀρμοδιώτερον οἶκον. Ἄν ὄχι, τότε τροποποιεῖ τὸν Νόμον. Συνύψις ἐπὶ προτάσεων και τεχνικῶν ὁρων και λεπτομερειῶν εἶναι ματαίᾳ ἀπώλεια πολυτίμου χρόνου και ἡ Βουλὴ θὰ ἐξετελεί πληρέστερον τὸ καθήκον της, ἂν ἐξουσιοδοτεῖ τὴν Κυβέρνησιν νὰ προκρίνη τὸν τεχνικὸν ἐκείνον ὁμιλον ὅστις πληρέστερον ἐξασφαλίζει τὴν ἀριότητα τοῦ μεγάλου ἔργου.

Ἐνὶ κρίνεται ὁ Δικτάτωρ διὰ τὰς ἐκδόμους πράξεις του, Κυβέρνησις και Δικαιοσύνη ὀργιάζουν εἰς βάρος τοῦ νόμου και ὑπὲρ τῆς διατηρήσεως εἰς τὴν ἀρχὴν τοῦ ὑποδίκου Δημάρχου Πειραιῶς. Ἐξεδόθη δριστηκὸν βούλευμα παραπέμπον αὐτὸν ἐπὶ ἀπάτη. Ἡ πράξις αὕτη, ὡς ζήτημα δημοσίας τάξεως, δὲν αἶρει τὰς νομικὰς συνεπείας και ἂν ἀκόμη ἐμεσολάβησεν ἡ ἐμπρακτος μετάνοια και ἂν ἀκόμη ἐπῆλθε ἡ διευθέτησις τῆς διαφορᾶς. Ὑπὸ τοιαύτας συνθήκας ἐρωτᾶται: Ἐπιτρέπεται εἰς Κυβέρνησιν ἡδίκην νὰ ἀνέχεται Δήμαρχον ἀπατεῶνα και πλαστογράφον και εἶνε δυνατόν νὰ διατελῇ ἀκόμη ὡς πρῶτος πολίτης ἐνδὸς τῶν κυριωτέρων Δήμων ἀνὴρ οὕτως χαρακτηρησθεὶς διὰ δριστηκὸν βουλεύματος τοῦ Ἐφετερίου. Ἀρκεῖ δὲ ἡ ἐπιφύλαξις τοῦ κ. Ὑπουργοῦ τῆς Δικαιοσύνης, ὡς πρὸς τὴν ἐκδοσιν τοῦ νέου ἀπαλλακτικοῦ Βουλεύματος, διὰ νὰ χαρακτηρίσῃ τὴν κατάστασιν και τῆς Δικαιοσύνης ἀκόμη, ἦτις ἐν μὲν νυκτὶ ἐσπευσε ν' ἀνακαλέσῃ τὰς πράξεις τῆς διὰ νὰ σώσῃ τὸν ἀπατεῶνα Δήμαρχον. Ὁ Βενιζελισμὸς διὰ τῶν γεγονότων τούτων προσδίδει μίαν ἀκρίμην ἀμαρτωλῶν πράξεων εἰς τὴν ἱστορίαν του και ἀποδεικνύει ὅτι πρὸ οὐδενὸς σταματᾷ, ὅταν πρόκειται νὰ σώσῃ τοὺς ὁπαδοὺς του ἀπὸ τὰς χεῖρας τῆς Δικαιοσύνης.

Εἰς τὰ ἀπομνημονεύματα τοῦ κόμητος Μποσδάρ, σημεία τῶν ὁποίων ἀναδημοσιεύει ἡ «Ν. Ἐποχὴ» ἐκ τοῦ κυκλοφορούντος βιβλίου, μετὰ τῶν τῶσων φωτεινῶν ἀληθειῶν, ἔχουν παρεμφερεῖς και ἀνακριβεῖαι νινεσ αὐταπόδεικτοι δέ. Εἰς τὸ ἐν ἄλλῃ σελίδι δημοσιευόμενον φερ' εἰπεῖν τμήμα τῶν ἀπομνημονευμάτων, ο κ. Μποσδάρ γράφει ὅτι οἱ ἐπίστρατοι οἵτινες ὡρ-

γανώθησαν διά να προσιατεύσουν τον Βασίλεα Κωνσταντίνον και την άκεραιότητα της Έθνικης φιλοτιμίας, έτέλουν υπό την έπιτροπή της ... γερμανικής προπαγάνδας! Πολλάκις και οι ευφύστεροι των ανθρώπων υποπίπτουν εις πλάνας άκατανοήτους.

Και άκατανοήτως είνε ο ίσχυρισμός του κ. Μποσδάρι, ότι ενώ οι έπίστρατοι ώργανώθησαν χάριν της Ελλάδος, έτέλουν έν τούτοις και υπό την έπιτροπή της Γερμανικής προπαγάνδας!

ΤΑ ΠΑΡΑΣΚΗΝΙΑ ΤΗΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗΣ ΤΡΑΓΩΔΙΑΣ

ΤΑ ΑΠΟΜΗΝΗΜΟΝΕΥΜΑΤΑ ΤΟΥ ΚΟΜΗΤΟΣ ΜΠΟΣΔΑΡΙ

Η άνοδος εις την άρχήν του δευτέρου Υπουργείου Ζαΐμη.— Ελληνική νομιμοφροσύνη και Γαλλική αντίδρασις. — Αί βενιζελικαί σκευωρίαί.— Πώς απέτυχεν ή άποποτολή των περιγρήπων Νικολάου και Άνδρέου — Ο άπαίσιος ρόλος του Γκυγιεμέν

Ο τέως έν Αθήναις πρεσβευτής της Γαλλίας κόμης Μποσδάρι, εξιστορών εις τό νεοεκδοθέν βιβλίον του τό της δευτέρας πρωθυπουργίας του Άλεξάνδρου Ζαΐμη, Ίούνιος—Οκτώβριος 1916 άναφέρει τάς προσπαθείας των γάλλων όπως έπιτύχουν την έπιβολήν των όπαδών των τούς όποιους έν άγανακτήσει απέκρουεν ο έλληνικός λαός, δαπανώντες προς τούτο σημαντικά ποσά.

Εγγραφα, λέγει ο κόμης Μποσδάρι, προς τον Σονίνο, ότι παρομοία δραστηριότης ήτο ματαία και ότι οι πρεσβευταί τώτ προστατίδων δυνάμεων τίποτε δέν κατώρθωνον (νά επιβάλουν δηλαδή δι' έκλογών του Βενιζέλου). Άλλά και άν άκόμη τό κατώρθωνον, όπερ πράγμα αδύνατον, παρομοία έπιτυχία πών άλλο ή θά έσήμαινε δι' ήμās την παροχήν στρατιωτικής τινος ενίσχύσεως οίασδήποτε σημασίας. Διέταξα λοιπόν τούς Ιταλούς προξένους ν' άποφύγουν αυστηρώς πās άνάμειξιν εις τον έκλογικόν άγώνα εις γενικώς εις τά έσωτερικά της Ελλάδος εις τό όποία αι προστάτιδες δυνάμεις ήθέλησαν ν' άναμειχθούν χωρίς τό έδαφος νά είναι πρόσφορον προς τούτο. Καθόσον άφορῃ την Ήπειρον, προσεπάθησα νά περιορισθώ εις τό στρατιωτικόν καθαρώς έπιπέδον. Προσεπάθουν ταυτοχρόνως νά έπιτύχω τό πλήρες κλείσιμον της μεθορίου, Η Άνωτάτη Στρατιωτική μας Διοίκησις ήργείτο νά παράσχη έπαρκείς δυνάμεις διά τά κλείσι-

μον, παρά τάς επανειλημμένας πιέσεις των γάλλων οι όποιοι πρό της άδρανείας μας, κατέλαβον την Κορυτσάν.

Ηναντιώθεν μόλα ταύτα εις την πρόθεσιν του Ζαΐμη ζητούντος νά μεταφέρει εις τό Άργυρόκαστρον την έδραν μιας νέας μεραρχίας και νά καθορίση έκλογικās περιφερείας εις την Βόρειον Ήπειρον. Τά στρατεύματά μας άντί νά κλείσουν την μεθόριον τεμάτιον προς νότον και κατέλαβον τό Τεπελένι και την Κλεισούραν. Διά τάς καταλήψεις αυτάς έχρειάσθη νά δώσω εις τον Ζαΐμη τάς δεούσας εξηγήσεις.

Καθόσον άφορῃ την Θεσνίκην, ή διοίκησις του στρατού μας υποχωρούσα τέλος εις τάς πιέσεις των γάλλων διατεινομένων ότι δέν είχαν δυνάμεις έπαρκείς εις τό μέτωπον αυτό, απέστειλεν αυτόθι μίαν μεραρχίαν. Περιστόν νά είπω κατά πόσον έγένετο δεκτή υπό των βενιζελικών κύκλων. Όλοι αι έφημερίδες άνέδωσαν κραυγήν συναγερμού, διατεινόμεναι ότι ή Ίταλία κατέλαμβανε την θέσιν της Ελλάδος και ότι έπείγεν όπως ή Ελλάς εισέλθῃ εις τον πόλεμον, τόσον μάλλον όσον ή Ρουμανία, μετά την πίεσιν της Γκόριτς, δέν θά έδίσταζε πλέον. Ο Βενιζέλος πάρεπονέθη προς τούς συνάδελφους μου διά την μετάβασιν της μεραρχίας μας εις την Θεσνίκην και έδημοσίευσεν εις τον Κήρυκα έντονον άρθρον έναντίον μας. Ο Γκυγιεμέν απέβαλε πās αν συγκράτησιν και έχρησιμοποίει τόνον γλώσσης τελείως άφρονα. Κατήγγειλα εις την κυβέρνησίν

μου την σαφή άντιιταλικήν στάσιν την όποιαν έλάμβανεν ο αντιβενιζελισμός και είσηγήθη την ένέργειαν διαβήμασιν εις Παρισίους και Λονδίνον και την άνάληψιν βιαίας έκστρατείας εκ μέρους του Ιταλικού τύπου.

Εις τό βιβλίον μου αυτό κατά συνέπειαν θά προσπαθήσω νά καθορίσω τά διασφαισάντα γεγονότα άφ' ής στιγμής άπεφασίσαμεν νά λάβωμεν στάσιν σαφώς καθωρισμένην και άπολύτου άντιδράσεως έναντι της έν Ελλάδι άγγλογαλλικής πολιτικής.

Πρό της κεραυνοβόλου βουλγαρικής προελάσεως εις την Μακεδονίαν και της καταλήψεως της Καβάλλας και της Δοάμης, ή έλληνική κοινή γνώμη έμενεν άπολύτως άδιάφορος, έμπιστευομένη ως φαίνεται, εις τάς έγγυήσεις τάς όποίας δυνατόν νά είχαν έπιτύχει παρά της Γερμανίας ο Βασιλεύς Κωνσταντίνος και καθ' ής αι καταλήψεις αυται θά ήσαν προσωρινάι. Παρηγορείτο ούτω μόνον με τό ήρωϊκόν έπεισόδιον του συνταγματάρχου Χριστοδούλου και της φρουράς της Φαιάς Πέτρας, ή όποία ως έλέγετο, προνέμισε τον θάνατον άντι της παραδόσεως του φρουρίου, μολονότι θά ήδύνατο νά εύρίσκεται μετά ήμέρας καλώς έν πλήρει άσφαλεία εις Θ)νίκην έντός των προστατευτικών βραχιόνων του στρατηγού Σαρράιγ. Ταυτοχρόνως έξεγείρετο κατά της ύφ' ήμών κατοχής της Χειμάρας.

Ενώ τοιαύτα στρατιωτικά γεγονότα διέτρεχον εις την Ήπειρον και την Μακεδονίαν, έν Αθήναις έξηκολούθουν αι ένέργειαι και αι πιέσεις των γάλλων, των άγγλων και των βενιζελικών. Η φαντασία άναμειγνυομένη έβλεπε όπλα επί των γερμανοαυστριακών πλοίων των άγκυροβολημένων εις τό Κερασίνι, γερμανικόν ίππικόν εις την Λάρισσαν, άνέφερε συνωμοσίας διά την δολοφονίαν του Βενιζέλου και σύλληψιν των πρεσβευτών Γαλλίας και Άγγλίας.

Επί τη βάσει των διαδόσεων αυτών οι πρεσβευταί Γαλλίας και Άγγλίας έζήτησαν τον επανάπλουν του στόλου εις τον Πειραιά και προέτεινον την καθαίρεσιν του Γενικού Έπιτελείου. Ός προς τά λοιπά κατέληγον εις τό συμπέρασμα ότι αι έκλογαί κατόπιν της υπό των Βουλγάρων καταλήψεως τῆς Άνατολικής Μακεδονίας, καθίσταντο άδύνατοι. Η Γαλλία εισήγαγεν από της στιγμής εκείνης τον Βενιζέλον εις τον δρόμον της επαναστάσεως. Άλλ' αυτός έδίσταζεν άκόμη. Ός προς έμε δέν είχαν τίποτε άλλο νά κάμω, ή νά καθιστώ προσεκτικήν

την κυβέρνησίν μου έναντίον των Γαλλικών αυτών άναμειξεων και νά ζητώ ν' αντιδράσω μεν διά του μόνου τρόπου ο όποιος δι' ήμās ήτο δυνατός. Διά της έντάσεως της δράσεώς μας εις την Ήπειρον. Έν σχέσει προς αυτήν, έξέδωκα άνακοινωθέν προς τον τύπον, γενόμενον δεκτόν μενά μετριοπαθείας ύφ' όλων των άλλων, πλην του Βενιζέλου. Ούτος εις λόγον του εκφωνηθέντα, κατά την εποχήν εκείνην, έθετε την Ιταλικήν έν Ήπειρω κατάληψιν εις την αυτήν μοίραν με την βουλγαρικήν έν Μακεδονία.

Όλίγον πρό της ένάρξεως των βουλγαρικών καταλήψεων ο Ζαΐμης έδήλωσεν κατηγορηματικώς έξ όνόματος του Βασιλέως ότι, έφόσον ή Άνταντ έδήλωσεν ότι δέν θέλει νά εξαγάγῃ την Ελλάδα εκ της ούδετερότητος, άκόμη δέ έφόσον τῇ άξιώσει της Άνταντ άπεστρατεύθῃ αυτή, ή Ελλάς άπεξεδύετο πάσης ευθύνης άν οι έχθροι προήλαινον έντός του ελληνικού δαφους. Παρομοία δήλωσις, λογικωτάτη μόλα ταύτα, έκαμε τούς γάλλους νά είπουν ότι δέν υπήρχεν εις τό εξής άλλο φάρμακον ή νά καταλάβουν στρατιωτικώς, τηνάδιορθώτως έχθρικήν προς ήμās χώραν. Ο Ζαΐμης άνήγγειλεν μετά τι χρονικόν διάστημα ότι διεπραγματεύετο τον καθορισμόν γραμμής περαντής όποίας ανέλαμβανεν αυτή νά μη έπιτρέψῃ εις τούς συμμαχους της νά προελάσουν.

Περί τά τέλη του Αυγούστου έπεβεβαιώθη ή πληροφορία ή τοσάκις εξαγγελθείσα και τοσάκις διαψευσθείσα, περί εισόδου της Ρουμανίας εις τον πόλεμον. Ο Ζαΐμης μου δήμλησεν επί τούτου σοβαρώς. Μου είπεν ότι ή εισοδος της Ρουμανίας άπετέλει γεγονός έκτάκτου σοβαρότητος, τό όποιον δυνατόν νά κατέπειθε την Ελλάδα νά λάβῃ αποφάσεις. Η ιδική του όμως κυβέρνησις, ήτο μιά ύπηρεσιακή κυβέρνησις ή όποία δέν είχεν άλλον προορισμόν ή νά εκτελέσῃ τούς όρους του τελεσιγράφου μας. Προσέθηκεν ότι ήτο επάναγκας νά διενεργηθούν άμέσως αι έκλογαί, διά νά σχηματισθῇ κυβέρνησις ικανή νά αναλάβῃ την ευθύνην των αποφάσεων της. Τά αυτά έδήλωσεν ο Βασιλεύς προς τον Γκυγιεμέν. Ο Βενιζέλος όμως πληροφορηθείς τά των διεξαχθεϊσών συνομιλιών και βέβαιος ών ότι θά ήττάτο κατά τάς έκλογάς, δέν ήθέλησε νά έπιτρέψῃ την διενέργειαν αυτών διά πάσης θυσίας. Έζήτησε από τον Έλλιότ νά τον επιβάλουν αι προστάτιδες δυνάμεις ως πρωθυπουργόν χωρίς διενέργειαν εκλογών. Ο Έλλιότ εύρε τό

θάρος να επαναστατήση εναντίον παρομοίας ανηκούστου αξιώσεως. Μη γνωρίζων πλέον τι να κάμη, μετεκάλεσε τὸν στόλον εἰς τὸν Πειραιᾶ. Ταυτοχρόνως ὁ γάλλος πρεσβευτὴς ἐλάμβανε παρὰ τῆς κυβερνήσεως τοῦ τὴν διαταγὴν ἰα ἀξίωση τὸν ἐλεγ- γον τῶν ραδιοτηλεγραφικῶν καὶ τηλεγρα- φικῶν ὑπηρεσιῶν τῆς Ἑλλάδος καὶ τὴν ἀπέ- λασιν ἐξ Ἑλλάδος τοῦ βαρὸν φὸν Σένκ καὶ τῶν ἄλλων πρακτικῶν τῆς γερμανικῆς προπαγάνδας. Ἡ ἀξίωσις αὕτη προεβλήθη ἀπὸ τῆς ἐποχῆς τοῦ τελεσιγράφου τῆς 21ης Ἰουνίου, ἐγκατελείφθη ἀνυποστήκτως ὁ- μως κατόπιν, δὲν γνωρίζω διατί. Παρόμοιαι ὁδηγίαι κατέστησαν ἀσυγκράτητον τὸν Γκι- γεμέν, ὁ ὁποῖος προέτεινε ἀμέσως τὴν ἀπο- βίβασιν στρατευμάτων εἰς τὸν Πειραιᾶ.

Ἐν τῷ μεταξὺ συνεζήσαντο αἱ ἐνέργειαι τῆς μυστικῆς ἀγγλικῆς ἀστυνομίας, ἡ ὁποία ἐν τέλει συνέλαβε καὶ τὸν στρατιωτικὸν ἀκό- λουθον τῆς ρουμανικῆς πρεσβείας βαρὺν ὁ-

μενον ἀπὸ τὴν ὁδηγίαν μεταφορᾶς ἐγγυά- φων εἰς γερμανικὴν οἰκίαν.

Μέσω τῆς αὐτῆς τρομοκρατίας οἱ πρεσβε- ταὶ Γαλλίας καὶ Ἀγγλίας ἐπέδωσαν τὴν 24ην Αὐγούστου (ἦν Σεπτεμβρίου) νέαν διακοινώσιν μετὰ ἀνωτέρω ἀναφερομένης ἀξιώσεως τὰς ὁποίας ὁ Ζαΐμης ἀπεδέχθη ἀσ- ζητητεῖ.

Ἀλλὰ ὁ τύπος διεμαρτύρετο καὶ πάλιν λέγων ὅτι συνεχίζετο ἡ τελεία κατάργησις τῆς Ἑλλάδος. Ὅπως καὶ τὴν προηγουμένην φορὰν ἡ ἀποδοχὴ τῶν νέων ἀξιώσεων ἐκ μέ- ρους τοῦ Ζαΐμη, δὲν εἶχεν ἄλλον σκοπὸν νὰ προκαλέσῃ ἐντονωτέραν δράσιν τῶν γάλ- λων, οἱ ὁποῖοι ἐροβοῦντο μήπως δὲν κατορ- θωθῇ ἡ πλήρωσις τῆς ἐκ μόνου ἰδέας τῶν, τῆς ἀποβιβάσεως δηλονότι εἰς τὸν Πειραιᾶ.

Εἰς τὸ προσεχές: Τὰ ὑπουργεῖα Καλο- γεροπούλου Λάμπρου.

ΕΣΩΤΕΡΙΚΗ ΕΒΔΟΜΑΣ

Ἡ Βουλὴ παρέσχεν ἐμπιστοσύνην εἰς τὴν νέαν Κυβέρνησιν διὰ ψήφων 154 κατὰ 95, ἐνδὲς ἀρνηθέντος. Προσφυγες καὶ γηγενεῖς Βουλευταί, φοβούμενοι τὴν διάλυσιν καὶ τὰς νέας ἐκλογάς, ἔσπευσαν νὰ ἐνισχύσουν τὴν Κυβέρνησιν καὶ συνεχίσουν τὴν νομὴν τῶν ἀ- γαστῶν τῆς ἐξουσίας. Ἀλλὰ ἔξω τῆς Βουλῆς ὁ Λαὸς διαμαρτύρεται καὶ ἡ Κοινὴ Γνώμη βοᾷ κατὰ τῶν φορολογικῶν καὶ τῆς γενικῆς ἀτασθαλίας. Πανταχόθεν ἐκ τῶν ἐπαρ- χικῶν ἀκούονται φωναὶ διαμαρτυρίας διὰ τοὺς φόρους καὶ ἐνῷ ἡ Κυβέρνησις ἀπαθῶς ἀκούει ταῦτα πάντα, ἀφίνει νὰ συνεχίζεται ἐπὶ ἡμέρας ἡ συζήτησις περὶ τῆς ὁδοποιί- ας, χωρὶς οὐδὲν ἄλλο θέμα νὰ προκαλῇ τὸ ἐνδιαφέρον τῆς Βουλῆς, ἀπὸ ὅσα γύρω ἀνά- κοινοῦνται καὶ συζητοῦνται. Οὕτω καταφαί- νεται ἡ τελεα μεταξὺ Βουλῆς καὶ Κοινῆς Γνώμης δυσαρμονία καὶ ἔλλειψις πάσης ἐ- παφῆς, ἀποβαίνει δὲ σκόπιμον ὅπως ταχύ- τατα λήξῃ τὸ ἔργον τῆς Βουλῆς καὶ προ- σφύγῃ πλιντες εἰς τὰς κάλπας ὡς διέξοδον καὶ ὡς μέσον πρὸς ἱκανοποίησιν τῆς δυσφο- ρούσης Κοινῆς Γνώμης.

Οἱ δημόσιοι ὑπάλληλοι ὑπέβαλον εἰς τὴν Κυβέρνησιν τὰς ἀπόψεις αὐτῶν καὶ ὑπέδει- ξαν καὶ τὰ μέσα πρὸς λύσιν τῶν αἰτημάτων

τῶν. Ἡ Κυβέρνησις ὁμῶς σιωπᾷ. Καὶ ἐνῷ προστίθενται νέαι διαπάλαι, τὸ ζήτημα τῆς διὰ τοὺς ὑπαλλήλους δαπάνης μένει ἄλυτον καὶ ὀγκοῦται ἡ ἀγανάκτησις καὶ ἀπειλεῖ ἰταὶ ἀπεργία καὶ σοβιετοποίησις τοῦ ὑπαλληλι- κοῦ κόσμου.

Ὅσοι ἀριστοὶ καὶ φίλοι τῶν κομμουνιστῶν Παναὶ Ἰστωρᾶτῃ ἀπηλάθη ἐξ Ἀθηνῶν, διότι ἡ παρουσία τοῦ ἐξηγείρε τοὺς συντρόφους καὶ τοὺς ὁπαδοὺς τῶν κομμουνιστῶν. Ἀλλ' ἀρκεῖ ἀραγε ἡ ἀπέλασις αὕτη; Δὲν εἶθ' ἐ- πρεπε τὸ μέτρον νὰ ἐπεκταθῇ καὶ ἐπὶ ἄλ- λων ξένων, οἵτινες ἐν Ἑλλάδι προπαγανδι- ζουν εἰς βάρος τῆς ἡσυχίας τοῦ τόπου.

Τὰ ἐν τῇ Ἰ. Συνόδῳ γεγονότα καὶ ἡ διὰ στάσις τοῦ Μ. Μητροπολίτου καὶ τοῦ Σεβ. Δημητριάδος ἐδημιούργησαν ἔντασιν τῆς κρίσεως ἣν διέσχεται ἡ Ἐκκλησία. Ἡ συν- ἰζομένη παράταξις τῆς ἐκκρεμότητος διὰ ματαιώσεως τῶν συνεδριάσεων τῆς Ἰ. Συ- νόδου ἀποτελεῖ ἔτι μᾶλλον σκάνδαλον, οἱ Χριστιανοί, ὧν ἡ συνείδησις ταράσσεται ἐκ τῶν γεγονότων τούτων μετὰ λύπη· βλέ- πουν Βουλὴν καὶ Κυβέρνησιν ἀδιαφοροῦσαν καὶ μετὰ μοιρολατρίας ἐπαφιεμένας εἰς τὴν ἐξέλιξιν τῶν πραγμάτων.

ΕΝΤΥΠΩΣΕΙΣ ΑΠΟ ΤΑ ΔΩΔΕΚΑΝΗΣΑ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγουμένου)

Τί ἀστεῖοι ποὺ εἶναι ἀλήθεια ὅσοι λαχο- ρίζονται ὅτι οἱ Ἰταλοὶ πιέζουν τοὺς Ρο- δίους! Ἐνῷ τὸ βέβαιον εἶναι ὅτι τοὺς δι- δάσκουν τὴν μεγαλειότητα ἀστικὴν ἀρε- τὴν: Νὰ θυσιάζωνται τὰ ἄτομα διὰ τὸ σύνολον. Τώρα, ἂν τὴν θυσίαν ὁρίζει καὶ ἐπιβάλλει ὁ διοικῶν δὲν ἔχει καὶ μεγάλην σημασίαν. Ἀρκεῖ ὅτι τοῦ παρέχεται κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον νὰ λαχυσθῇ ὅτι προβαί- νει εἰς ἔργα μεγάλα καὶ ἐκπολιτιστικά.

Πρὸ παντὸς μεγάλα.

Εἶχα κ' ἔχω ἕνα ἀνεψιόν, ὁ ὁποῖος ὁ- δταν ἦτο μικρὸς εἶχε τὴν μανίαν τοῦ με- γάλου.

— Ποῖος ἔχει μεγάλα μάτια Χρηστάκη; Ἐγώ. — Ποῖος μεγάλα πόδια, ποῖος. . . . αὐτιά; Ἐγώ, ἐγώ, ἐγώ.

Ἐκτοτε παρητήθη τῆς μεγαλομανίας του. Ἀλλ' ὅτι παραιτρεῖται εἰς τὰ ἄτο- μα καὶ εἰς τοὺς λαοὺς δὲν διανύεται ἐντὸς ἴσου αὐτοχρονικοῦ διαστήματος. Οἱ λαοὶ ἀρκοῦν νὰ μεγαλωθῶν. Καὶ οἱ Ἰταλοὶ εἶ- ναι νεόβγαλτοι ἀκόμη ὥς λαὸς μέγας. Τὰ θέλουν λοιπὸν ὅλα, τὰ βλέπουν καὶ τὰ δι- ακηρύττουν μεγάλα. Τὰ ὅποια μεγάλα μὴ- νον αὐτοὶ ἡμποροῦν νὰ σχεδιάσουν καὶ νὰ κατορθώσουν. Καὶ τὸ λέγουν καὶ τὸ φωνά- ζουν καὶ τὸ γράφουν, ὥς νὰ τοὺς ὠθῇ μία ἀνάγκη νὰ πείσουν πρῶτα τὸν ἐαυτὸν τοὺς περὶ τοῦτου.

Ἀλλὰ τὴν μεγαλολογίαν αὐτὴν ἀρκετὰ ἔχω περιγράψει ὥστε νὰ μὴ προχωρήσω περισσότερον, ἀφοῦ ἄλλως τε, περὶ ἄλλου- τινὸς εἶπα νὰ ὁμιλήσω τώρα. Ἐλεγα ὅτι ἀνέλαβαν νὰ διδάξουν τοὺς Ροδίους τὴν με- γαλειότητα διὰ πολίτην ἀρετὴν: Τὴν θυσί- αν τοῦ ἀτόμου διὰ τὸ σύνολον. Καὶ τὸ κά- μουν οἱ ἀθεόφοβοι μετὰ τὴν μεγαλειότητα ἀταραξίαν.

Πρόφασις ἡ «οὐτιλιτὰ πούμπλικα» ἡ ἀ- νάγκη τῆς δημοσίας ὠφελείας. Ἄν τώρα ἡ οὐτιλιτὰ αὕτη ἐφαρμόζεται εἰς βάρος τῶν ἀντιπαθητικῶν εἰς τὴν ἀρχὴν πρὸ σώπων τῶν μᾶλλον σκληροτραχήλων τοῦτο ἀποτε- λεῖ ἀπλὴν σύμπτωσιν. Ἐπειδὴ οἱ ἄνθρω- ποι αὐτοὶ καθιστοῦν ἐαυτοὺς μᾶλλον προ-

χείρους εἰς τὴν ἀντίληψιν τῆς ἐξουσίας, ἐλ- κύνουν περισσότερον τὴν προσοχὴν τῆς.

Καὶ συμβαίνει ἀπλοῦστα τὸ ἐξῆς: Ἐ- χετε ἕνα κτίριο ἕνα κτήμα ἀστικὸ ἢ ἐξο- χικό. Κάτι μεγάλο ἐν τῷ μεταξὺ, σχεδιάζει ἢ διοικήσιν καὶ σὰς εἰδοποιεῖ ὅτι χρειάζε- ται τὸ κτήμα σας. Καὶ σὰς ὁρίζει ἀποζη- μίωσιν. Ἀξίζει εἴκοσι, σὰς προσφέρει ἐ- πί. Καὶ δὲν ἔχετε οὔτε νὰ διαμαρτυρηθῇ- τε, οὔτε νὰ ἐφρεσβαλέτε. Εἰδοποιεῖσθε ὅτι τὸ ἀντίτιμον κατετέθη εἰς τὸ δημόσιον τα- μεῖον καὶ δὲν ἔχετε. ἢ νὰ τὸ παραλάβετε.

Δὲν ἔχει ἂν σὰς ἀρέσῃ ἡ ὄχι. Ἡ ἀπό- φασις εἶναι τελεσίδικος.

Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον πολλοὶ ἄνθρω- ποι ἔπαθαν. Κατὰ σύμπτωσιν δέ, ὅπως εἶπαμε, οἱ μᾶλλον σκληροτραχήλοι ἐναντι- τῶν Ἰταλῶν σιγοῦν.

Ἐπεχείρησαν νὰ κάμουν τὸ αὐτὸ καὶ σὲ κάποιον Τοῦρκον, Ἀλλὰ μὴ καὶ δυὸ ὁ Τοῦρκος εὐρήκε τρόπον, ἐπέρασεν εἰς τὴν Ἀνατολὴν καὶ κατώρθωσε νὰ καταστήσῃ ἐνήμερον τῆς ὑποθέσεως του τὸν Κεμάλ. Καὶ ὁ Κεμάλ ἐξοίξε τὰ δόντια του μετὰ τῶν ἀναλόγων συνεπειῶν.

Ἀλλὰ οἱ Ρόδιοι ποὺ νὰ παραπονεθοῦν! Μὴ; τὸ εἶπε ἤδη ὁ κ. Κοριάντολο τοῦ «Μεσατζέρου τῆς Ρόδου»: Ἄν δὲν τοὺς ἀρέσει ἂς φύγουν!

Δὲν ὑπάρχει μέσον νὰ χρησιμοποιηθῇ τὸ κτήμα σας διὰ δημοσίαν ἀνάγκην. Εἶπε λ. χ. ἀγροικὸν καὶ δὲν εἶναι δυνατόν νὰ γίνων ἀποθήκη, κτίρια, ἢ διεδήποτε ἄλ- λο; Ἀμέσως δημιουργεῖται ἀπέναντι ἀπὸ τὸ κτήμα σας ἕνα πρόχειρο νεκροταφεῖον. Χαίρετε ὄνειρα βελτιώσεως τῆς γῆς: σὰς, αὐξήσεως τῆς ἀξίας τῆς. Ποῖος θὰ ἔλθῃ νὰ πάρῃ κτήμα ἀπέναντι σὲ κοιμητήριον; Τὸ πολὺ πολὺ νὰ βρῇτε ἀργότερα καὶ βά- σα, ἐπειδὴ τὰράττετε τὴν ἡσυχίαν τῶν νεκρῶν μετὰ καμμιὰ μηχανή.

Ἐφόσον δὲ αὐτὰ γίνονται διὰ τοὺς σκλη- ροτραχήλους, τὰ ἀντίθετα συμβαίνει μετὰ τοὺς ἔχοντας εὐκαμπτον τὴν σπονδυλικὴν στήλην, διὰν ἐμπρός ἀπὸ αὐτὴν καὶ πίσω ἀπὸ τὸν θώρακα δὲν ὑπάρχει τίποτε παρό- μοιον πρὸς τὰ κοινῶς λεγόμενα, πατριωτι-

σμός, εθνικόν αίσθημα, ανεξαρτησία φρο-
νήματος, ή απλώς άτομική υπερηφάνεια.
Νομίζετε λ. χ. ότι ήλθατε εις την ζωήν διὰ
να ἔχετε τὴν ἀπειρον εὐτυχίαν τῆς γνωρι-
μίας κάποιου τμηματάρχου τῆς διοικήσεως
τὴν ἄδειαν νὰ χαιρετᾷτε οἰκείως τὸν μαγε-
σιάλλον ἢ νὰ σᾶς ἐπιτρέπεται ἡ ἐλευθερο-
στομία προκειμένου νὰ ὑποσκάψετε τὴν
θέσιν τοῦ γείτονός σας. Τότε ἡ διοίκησις
θὰ σᾶς ἀκούσῃ, θὰ σᾶς ἐνθαρρύνῃ τὰ εὐ-
γενέστατα αὐτὰ ἔνστικτα, θὰ σᾶς τιμῇ
κάποτε μετὰ τὴν ὑψηλοτάτην ἀποστολήν νὰ
ἐπιβλέπητε τοὺς γύρω σας. Καὶ τότε ἡ ἐκ-
τίμησις τοῦ κτήματός σας θὰ εἶναι ἄλλη.
θὰ σᾶς γίνῃ καὶ ἡ εὐκολία κανενὸς δρόμου
θὰ σᾶς δανεισθῇ καὶ κανεὶς εἰδικὸς Ἰτα-
λὸς νὰ πάρῃ τὴν γνώμην του διὰ τὰς ἀ-
γορῆσάς σας ἀσχολίας καὶ θὰ σᾶς ἐπιτρα-
πῇ ἡ μεγάλη εὐνοία νὰ ἐπιδείξετε τὸν ἐ-
αυτὸ σας δημοσίᾳ παράπλευρον τοῦ τάδε
ἀνωτέρου ὑπαλλήλου, ἢ κανένα προσκλη-
τήριο γιὰ χορὸν ἢ κυνήγι ποῦ ὀργανώνει ἡ
Διοίκησις.

Εἶχα ὁμιλήσει εἰς προηγούμενα ἄρθρα
μου διὰ τὸν μαγισμὸν, τὸν ὁποῖον παρετή-
ρησα εἰς τὴν ὑπαιθρον. Βεβαίως δὲν ἐγνώ-
ριζα τὴν Ρόδον πρὸ τῆς Ἰταλικῆς ἐπιδρο-
μῆς. Ἡξεύρα δ' ἐξ ἄλλου τὰ παράπονα
τῶν Ρωδίων. Ὅτι παρετήρησα μὲν ἑκάμην
τὴν ἐντύπωσιν ὅτι λείπει ἡ στοργικὴ ἢ πα-
τρικὴ μέριμνα τὴν διοικήσεως μετὰ συναλ-
οθησιν τῇ ἀποστολῇ τῆς, ἀνωτέρας ἀπὸ
προκαταλήψεως, ἀντιπαθείας, ἢ προγραμ-
ματικὰς κατευθύνσεις διδομένας ἔξωθεν.
Ἄν ἀποτελεῖ κανὼνα εὐκολονόητον ὅτι ἄν-
θρωπος ποῦ τῶχει μέσα του καὶ μετὰ περι-
ορισμὸς ἀπὸ τὴν κεντρικὴν ἀρχήν, θὰ εὖ-
ρη τρόπον νὰ φανῇ ὠφέλιμος εἰς τοὺς ὁ-
μοίους του ποῦ στέλλεται νὰ διοικήσῃ, γιὰ
τὴν Ρόδον, φαντάζομαι θὰ ἔπρεπε ὁ κα-
νὼν αὐτὸς νὰ ἔχῃ θετικωτέραν τὴν ἐφαρ-
μογήν. Εἶναι ὥραϊον τὸ νησι, μαγευτικόν,
καὶ ἔχει κάλλη τὰ ὅποια εἰς ἄλλας ψυχὰς
διοικούντων, θὰ ἀπάλυναν τὴν ἀγριότητα
τῶν προθέσεων μετὰ τὰς ὁποίας τυχὸν θὰ
κατήρχοντο πρὸς αὐτήν. Πρέπει νὰ εἶναι
κανεὶς πολὺ παγερός ἢ ἀποκρουστικὸς ἐ-
γώστης γιὰ νὰ μὴν ἀγαπήσῃ τὴν Ρόδον
αὐτὴν καθ' ἑαυτήν, νὰ τὴν πονέσῃ καὶ δυ-
νάμενος νὰ μὴ ζητήσῃ νὰ κάμῃ ὅτι ἔξαρ-
τᾷται ἀπ' αὐτὸν νὰ τὴν ὠφελήσῃ.

Εἰς τὴν Ρόδον ὅμως ὑπάρχουν σκαῖοι
μονομανεῖς ἄνθρωποι διευθύνοντες τὰς
ὠπληθείας καὶ ὁ Γεν. Διοικητὴς μου ἔκαμε

τὴν ἐκτύπωσιν ἀνθρώπου, ποῦ δὲν ἔχει τὸ
σθένος νὰ ἀντιτάσῃ διαρκῇ ἀγνοίᾳ εἰς
τὰς θελήσεις των. Ὅταν τὸ κακὸν ξεχειλί-
σῃ συνέρχεται ὁ Λάγκο καὶ προσπαθεῖ τὰ
τὸ ἐξουδετερώσῃ, διὰ πλεόν αἱ διαμαρτυ-
ρίαι κορυφωθοῦν. Ὅλοι μὲν ὁμίλησαν εἰς
τὴν Ρόδον διὰ τὸ διάταγμα περὶ δασῶν.
Καὶ ὁ κ. Λάγκο εἰς σχετικὴν μας συνομι-
λίαν ἐνόμισεν ὅτι ἦτο δι' αὐτὸν ἀρκετὸς τί-
τλος δόξης τὸ ὅτι ἔλαβεν ἐπὶ τέλους τὴν ἀ-
πόφασιν νὰ τὸ μεταβάλῃ. Ἀλλ' αὐτὸ δὲν
ὠφείλετο εἰς τὴν πρωτοβουλίαν του, ἀλλ'
εἰς τὰς μακρὰς, ἐπιμόνους καὶ ἐπὶ μῆνας ἀ-
κουσθείσας κραυγὰς ἀπελπισίας τοῦ πλη-
θυσμοῦ.

Οἱ ἀνίδεοι θὰ ἐρωτήσουν τί εἶναι τὸ
περὶ δασῶν αὐτὸ διάταγμα.

Σὲ κάποιον τὴν σκέψιν ἐπεκράησεν ἡ
ἀπόφασις νὰ ἀναδασωθῇ ἡ νῆσος. Θὰ πῇ-
τε ὥραϊα ἰδέα. Κ' εἴμεθα σύμφωνοι. Ὁ-
ρατοῦ τὸ πράσινο ντύσιμο τῶν βουνῶν καὶ
τῶν πλαγιῶν, εὐεργετικὸν τὸ ἀναδάσωμα
κατὰ τῆς ἀπογυμνώσεως τῶν ὑψηλοτέ-
ρων μερῶν ἀπὸ τὸ χωμάτινο ντύσιμό τους,
χάρμα ματιῶν τὸ δράμα θαλπερῶν κορυφῶν.

Ἀλλὰ γιὰ νὰ κάτορθωθῇ ἡ ἀναδάσωσις
ἡ γεωργία ἀπηγορεύθη περίπου. Εἶδα σὲ
σημεῖα ποῦ μόνον βράχοι τὰ ἐσχημάτιζαν,
ποῦ οὔτε ἀγριάγκαθο καλὰ-καλὰ δὲν ἐφύ-
τρωνε τὴν ἐπιγραφὴν: «Χῶρος ἀναδασώ-
σεως. Οὔτε πούλι πετούμενο δὲν ἔπρεπε νὰ
περάσῃ ἀπὸ ἐκεῖ. Ὅχι ζῶον.

Ὅταν κανεὶς σκέπτεται, ὑποτίθεται, με-
τόσσην ἀγάπην τὸ δένδρον, κατ' ἀνάγκην
πρέπει νὰ πιστευθῇ ὅτι μετὰ πολὺ περισσότε-
ρον ἐνδιαφέρον περιβάλλει τὸν ἄνθρωπον.
Εἰς τὴν Ρόδον ἡ Διοίκησις παρεῖδε τὸν ἄν-
θρωπον. Κατὰ περισσότερον τὸν ἐπεριφρό-
νησε. Δὲν ἔλαβε ὑπ' ὄψιν τὰς ἀνάγκας του,
τὰ δικαιώματά του καν. Καὶ δὲν θὰ ἔκα-
μνε περισσότερον, ἂν ἐκ προμελέτης, ἀπε-
φάσιζε νὰ τὸν ἐξοντώσῃ, νὰ τὸν σπρώξῃ
ἐκτὸς τῆς Ρόδου.

Ἡθέλησε νὰ ἀναδασώσῃ τὴν Ρόδον. Ἐ-
πειδὴ διὰ τὴν ἑλλειψιν ἐργατικῶν χειρῶν
καὶ κεφαλαίων καὶ διὰ τὴν ἀνάγκην ἔκτου-
ράσματος τῆς γῆς εἰς ἰδιωτικὰ κτήματα μὴ
καλλιεργηθέντα, ἐφύτρωναν πεῦκα, το-
κῆματα αὐτὰ ἐκηρύχθησαν ἀπὸ τὴν ὀπηρε-
σίαν «δασώδεις περιοχαί». Δασώδεις πε-
ριοχαὶ ἐπίσης ἐκηρύχθησαν καὶ κατάξερροι
τόποι, τῶν βουνήσιων μερῶν, μᾶλλον βο-
σκότοποι, πάντως δὲ ἀνήκοντες εἰς ἰδιώ-
τας. Ὅσοι δὲ γνωρίζουν πῶς φυτρώνει τὸ

πεῦκον εἰς τὴν Ρόδον φαντάζονται πῶς ἡ
σήμερον δασώδης περιοχή Α. κάμνει τὴν
παρακειμένην ἔκτασιν Β ἐπίσης δασώδη
τὸ ἐπόμενον ἔτος. Καὶ ἡ Β τὴν Γ τὸ ἐρχό-
μενον. Κατ' αὐτὸν τὸν τρόπον σχηματίζε-
ται περὶ τὰ χωρία εἰς τὴν ὑπαιθρον βαθ-
μιαίως εὐρύτερος χῶρος, εἰς τὸν ὁποῖον ἡ
ἐκχέρωσις ἀπαγορεύεται, ἡ καλλιέργεια
δὲν ἐπιτρέπεται, ἡ συντήρησις ποιμνίων τι-
μωρεῖται, τὸ κλάδεμα ἐπίσης.

Καὶ ἂν ἀκόμη ὑποτεθῇ ὅτι κάποιος γε-
ωργὸς κινούμενος ὑπὸ τῆς ἀνάγκης ζητή-
σῃ ἄδειαν κλαδέματος, πρέπει νὰ ἀφήσῃ
κάθε ἄλλην ἀσχολίαν διὰ νὰ κυνηγᾷ τὴν ἐκ-
δοσιν τῆς ἀδείας αὐτῆς. Ξωδεύεται, πλη-
ρώνει, χασομερᾷ καὶ τέλος παραιτεῖται τῆς
αἰτήσεώς του.

Μόνον κλάδεμα; Δὲν θὰ τὸ πιστέψετε
καὶ ὅμως εἶναι ἀληθέστατον. Μὲν συνὰ
καὶ μερικὲς ἐλλῆς ἔκοψαν αἱ δασικαὶ ἀρ-
χαὶ «χάριν δημοσίας ὠφελείας». Τὰ δὲν-
δρα αὐτὰ ἀνήκουν εἰς κάποιον. Ὁ κάποι-
ος αὐτὸς δὲν ἠδυνήθη νὰ πάρῃ ἄδειαν νὰ
μαζέψῃ τὰ κοῦτσουρά του.

Ἄν τώρα συλλογισθῇτε ὅτι ἀπὸ τὴν γῆν
ζῇ ὁ χωρικός, ὅτι ἓνα χωριὸν εἶχε τὴν ἔκ-
τασιν τάδε, ἡ ὅποια καλλιεργουμένη τὸ ἔζη
καὶ οὐ ἡ ἔκτασις αὐτῇ ἡ τάδε ἐμειώθη
σημαντικῶτα, θὰ εἴδατε ὅτι ὠρισμένους
ἀριθμὸς ἀνθρώπων τοῦ χωριοῦ αὐτοῦ, δὲν
ἔχει πλέον ἰὰ μέσα νὰ ἐργασθῇ καὶ νὰ ζή-
σῃ. Καὶ τὰ βλέμματα τῶν ἐξωμάχων αὐ-
τῶν στρέφονται πρὸς τὸ ἐξωτερικόν. Πρέ-
πει νὰ ζήσουν. Καὶ φεύγουν στήν Ἀμερι-
κήν. Τὴν Νότιον ἰδίᾳ. Καὶ ἐφόσον ἡ Διοί-
κησις δὲν ἠμπορεῖ νὰ πιστευθῇ τὸσον ἀσύ-
νετος κατ' ἀνάγκην θὰ τὴν ἐκλάβῃ κανεὶς
ὡ, ἐξοντωτικῶς ἐνεργήσαντες. Ἡ ὑπόνοια
εἶναι σκληρά. Μόνον ἄδικος ἐν τούτοις δὲν
εἶναι.

Ἄδικος, ἰδίᾳ, δὲν εἶναι, διὰ τὴν ληφθῇ
ὑπ' ὄψιν ὅτι, μαζὺ μετὰ τοὺς προηγούμενους
ὑπάρχουν τόσοι ἄλλοι περιορισμοί. Δὲν ἐ-
πιτρέπεται ἡ ἐξέλευσις τὴν ὥραν τοῦ ἔτους
ποῦ πρέπει, ἀλλὰ μόνον τὸν χειμῶνα.
Πράγμα ποῦ τὴν καθιστᾷ σχεδὸν ἀδύνα-
τον. Δὲν ἐπιτρέπεται ἡ μεταφύτευσις ἀ-
γροτικῶν ἀπὸ τὰ ἔρρημα μέρη εἰς τὰ καλλι-
εργημένα. Δὲν ἐπιτρέπεται ἡ διατήρησις
κτηνῶν μικρῶν, αἰγοπροβάτων. Ὅλοι δὲ
αὗται αἱ ἀπαγορεύσεις ἐμηνεῦνται με-
τὰ πρόσιμα. Καὶ ἐπιτρέπουν πολυεθεῖς κα-
ταχρήσεις καὶ καταπιέσεις. Τὸ δὲ ἀπόλυ-

τον τοῦτο, σχηματιζόμενον ἀπὸ τὴν τοῦ λά-
χιστον ἀδιαφορίαν, ἂν μὴ ἐσκεμμένην ἐ-
χθρότητα τοῦ Ἰταλοῦ νομοθέτου πρὸς τὸν
Ρόδιον χωρικόν, ἐπιτείνεται ἀκ' μὴ ἀπὸ
τὴν βαρβαρότητα τῶν μέτρων διὰ τὴν ἐπι-
βολὴν των καὶ ἀπὸ τὸ ἄξεστον, τὸ ἐκμε-
ταλλετικὸν τῶν κατωτέρων ὀργάνων διὰ
τὴν ἐφαρμογὴν του.

Καὶ εἶνε ἀράγε αὐτὰ μόνον;

Ἐρωτήσατε τὴν ἱστορίαν τῆς ἐπιχειρη-
θείσης εἰς τὴν νῆσον καπνοφυτείας. Ἐρω-
τήσατε νὰ μάθετε τὴν ἱστορίαν τῆς εἰσ-
πράξεως τῆς δεκάτης. Πρὶν πωλήσετε τὸν
καρπὸν σας, θὰ γίνῃ ἡ ἐκτίμησις του καὶ
ἡ δεκάτη θὰ καταβληθῇ εἰς χοῦμα, ἀδιά-
φορον ἂν τὸ ἐμπόρεμά σας περιμένῃ τι-
μὴν εἰς τὰς ἀποθήκας. Τότε γνωρίζετε
μετὰ τοὺς τοκογλύφους.

Οἱ ὁποῖοι τοκογλύφοι, δεχόμενοι ἀπὸ ἀ-
πλὴν συγκατάβασιν καταθέσεις, τὰς ὁποίας
ὁ μαγισμὸς τοῦ ἐμπορίου δὲν ἠμπορεῖ νὰ
κινήσῃ μετὰ 2, 2 1/2 τοῖς ἑκατὸ, κάποτε δὲ
καὶ αὐτόκως, δανείζουν μετὰ πενταπλάσιον
τόκον τὸν ἄνθρωπον ποῦ τὸ πρόσιτον, τὸ
κυνήγι ποῦ ὑφίσταται διὰ τὴν εἰσπραξίν
του τὸν φέρουν μέχρι τοῦ γραφείου του.
Καὶ ἡ ἐργασία αὐτὴ δὲν γίνεται εἰς μικρὰν
κλίμακα. Ἐλεγα πρὸ ἡμερῶν ὅτι 1200
κτήματα τῆς Ρόδου εἶνε ὑποθηκευμένα.
Καὶ συνεπῶς κινδυνεύουν. Ὅχι μόνον νὰ
χαθῶν, ἀλλὰ καὶ νὰ μεταβιβασθοῦν εἰς μὴ
Ἑλληνικὰ χεῖρα. Ἄν τοῦτο ληφθῇ ὑπ' ὄ-
ψιν καί, ἀκόμη τὸ ὅτι πολλὰ γεωργικὰ
κτήματα ἐκηρύχθησαν—ἐνεκα τῆς περι-
φρήμον ἀναδασώσεως—μὴ καλλιεργήσιμα,
ἐννοεῖται τί ἠμπορεῖ νὰ συμβῇ εἰς διάστη-
μα ὀλίγων ἐτῶν.

Ἀλλὰ τότε, θὰ πῇτε, ἐχάθηκεν ἡ Ρόδος!

Θὰ εἰσθε ὅμως γελασμένοι.

Πρῶτον διότι τὸ νησι ἔχει ἀντοχὴν με-
γαλειτέραν ἀπὸ τὸ πείσμα τῶν Ἰταλῶν.
Ἐπειτα ἡ ἀντοχὴ αὐτὴ τοῦνται ἀπὸ τὸ
πραγματικῶς ἡλίθια, ἐρεθιστικά, ἀδέξια
μέτρα τῶν Ἰταλῶν.

Εἶδα λεβεντανθρώπους εἰς τὰ χωρία
τῆς Ρόδου. Στιβαροὺς, ροζωμένους καὶ ἐ-
κανοὺς ἐξ ἄλλου, νὰ τυλίξουν δέκα μαγε-
σιάλλους μαζί.

(Ἀκολουθεῖ)

Ν. Κ.

ΜΕΤΑ ΜΙΑΝ ΔΩΔΕΚΑΕΤΙΑΝ

Ο ΒΕΝΙΖΕΛΟΣ

(ΨΥΧΟΛΟΓΙΚΗ ΚΑΙ ΠΟΛΙΤΙΚΗ ΚΡΙΤΙΚΗ)

Β'.

Γλῶσσοι τὴν ψυχὴν αὐτοῦ σύνθεσιν. Εἰς τὸ πρῆγουσιν ἄρθρον εἰπομεν περὶ τοῦ παθολογικοῦ ψυχικοῦ σχηματισμοῦ του, ἐκδηλουμένου διὰ ἐνεργητικῆς καὶ παθητικῆς μανίας καταδιώξεως μετὰ πολλὰ τῶν ἰδιαζόντων αὐτῆς γνωρισμάτων. Βαρύτατα στίγματα ψυχοπαθείας εὐρίσκουμεν καὶ εἰς τινὰ μέλη τῆς οἰκογενείας αὐτοῦ, καὶ ὁ ἕξις, μάλιστα εἰς στιγμὰς νευρικῆς διεγέρσεως, κατέχεται ἀπὸ τὸ γνωστὸν τίς, μολονότι τοιοῦτον δὲν ἔχει βαρεῖαν ψυχοπαθολογικὴν σημασίαν. Ἐπίσης ἐκμάχμεν λόγον περὶ τῆς παρορμητικότητος τῶν πράξεων του, καὶ τῆς ὑστερικῆς αὐτοῦ ὑποβολιμότητος. Ὁ κ. Βενιζέλος καὶ φυσιογνωμικῶς ἀκόμη εἶνε τύπος ὑστερικός. Οὕτως, ὅχι μόνον τὸ πνεῦμα του, ἀλλὰ καὶ ἡ ψυχὴ του ἔχει πολλὴν θηλυκότητα, ἐκδηλουμένην διὰ μεγάλων λειτούργειαν ψυχικῶν ὑστερικῶν ταραχῶν καὶ ἀκρας ὑποβολιμότητος.

Ἀλλὰ καὶ τὸ ἦθος ἔχει πῶς γυναικῶδες καὶ τὴν φωνὴν ἀκόμη. Τοιαύτη εἶναι ἡ δὲ περυσισθησὶς του, ὥστε παθαίνεται μετὰ παραμικρὸν εἰς βαθμὸν νὰ μὴ εἶναι κύριος αὐτοῦ. Εἰς τὴν κρητικὴν συνέλευσιν 1906, εἰς τὴν ὁποίαν ἐγένοντο ταραχῶδεις ἀνδριμεταί συζητήσεις, τὸ θέαμα τοῦ ἀνδρὸς ἦτο ἀληθινὰ περίεργον. Ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν ἐβάζε καὶ ἐβγαζε τὸ παλτό του, σηκώνετο καὶ ἐκάθητο, ἀνέχετο καὶ κατήχετο ἐκ τοῦ βήματος. Ἡ φυσιογνωμία αὐτοῦ ἀπὸ μιᾶς στιγμῆς εἰς ἄλλην μετεβάλλετο μετὰ καταπληκτικὴν ταχύτητα. Ἐνῶ μίαν στιγμὴν ἦτο νεανικῆς, ῥοδόχρους καὶ ἐντελὲς αἰσιόδοξος, μία διακοπὴ, ἡ μίαν ἀπρόοπτος ἐπίθεσις ἤρκει διὰ νὰ τὴν μεταβάλλῃ εἰς ἱπποκρατικὴν, κιτρινόχρουν, γεγηρακυῖαν, μετὰ ἐξέχοντα τὰ μῆλα τοῦ προσώπου καὶ οἱ οὐκ οὐκ πύρεσσαν. Καὶ ἡ φωνὴ αὐτοῦ ἤλλαζεν ὅλας τὰς ἀποχρώσεις. Τώρα σχεδὸν ἔκλαιε, καὶ τὴν ἑκαστίγαν ὄρεϊα, συριστικῇ, διάφορος.

Ἐξίσου ἀπρόοπτοι καὶ ἀπότομοι εἶναι καὶ αἱ συναισθηματικαὶ του μεταπτώσεις. Εἰς τὸ Θέρισον ἐνῶ συχνὰ ἦτο τυφλῶς ῥιψοκίνδυνος, καὶ μανιώδης, μία δυσάρεστος εἰδήσις τὸν ἔκαμε πανικόβλητον.

Ἄλλ' εἶναι πράγματι γενναῖος; Δύσκολον εἶναι νὰ ἀποφανθῇ τις ὀριστικῶς. Εἶναι ἀστάθεια καὶ ἡ ὑποβολιμότης, ὥστε πότε εἶναι εἰς ἔπακρον γενναῖος καὶ πότε εἰς ἔπακρον δειλός. Μετὰ ἐβεβαίωσαν ἀξιοπίστως, ὅτι, ὅταν ἐξήρχετο νύκτωρ εἰς τὸ Θέρισον ἢ τὸν πελιδνὸν καὶ ἔτρεμεν ἐκ τοῦ φόβου. Ἄλλ' εἶναι τὸ πείσμα αὐτοῦ καὶ ἡ δίψα τῆς ἐκδικήσεως τόση, ὥστε ἐπικρατοῦν πάντοτε τῶν ἀνασχετικῶν αἰσθημάτων τοῦ φόβου.

Τὸ παθολογικὸν ὅμως στοιχεῖον δὲν ἀρκεῖ διὰ νὰ μᾶς ἀποκαλύψῃ ὁλόκληρον τὴν ψυχὴν σύνθεσιν τοῦ κ. Βενιζέλου, οὐτε ἐπομένως νὰ μᾶς ἐξηγήσῃ πλήρως τὴν πολιτικὴν του ἐκδήλωσιν. Ὑπάρχει καὶ ἕν ἄλλο βαθὺ γνώρισμα τῆς ψυχῆς αὐτοῦ. Αὕτη εἶναι τελείως πρωτογενὴς (primitive). Τὸ τοιοῦτον ἴσως φανῇ παράδοξον εἰς πολλοὺς, ἀλλὰ εἰς τὴν Κρήτην, ἡ ψυχικὴ πρωτογένεια εἶναι τι σὺνηθες καὶ καταπληκτικὸν διὰ τὸν βαθμὸν τῆς. Καὶ τὴν ιδιότητα ταύτην βεβαίως ὁ κ. Βενιζέλος ἔχει κληρονομήσῃ ἐκ τῆς κρητικῆς αὐτοῦ ρίζης. Ὅποιος δὲν ἔχει προσέξει τοῦτο, θὰ ἠδύνατο ἐλλόγως νὰ ὑποστηρίξῃ ὅτι ὁ κ. Βενιζέλος εἶναι τύπος ἐγκληματικός. Διόλου. Εἰς τὴν Κρήτην τύποι μετὰ ἐγκληματικὰ στίγματα, εἶναι σχεδὸν ἀνύπαρκτοι. Καὶ ὅμως δὲν εἶναι πολλοὶ οἱ κάτοικοι τῆς ὑπαίθρου χώρας, ὅσοι δὲν ἐγκλημάτησαν εἰς τὴν ζωὴν των. Κατὰ τοῦτο μόνον δικαίουν τὴν ἐγκληματολογίαν, ὑποστηρίζουσιν ὅτι ἡ ψυχὴ τῶν ἐγκληματιῶν παραμένει ὁνοεὶ στάσιμος εἰς τὴν παιδικὴν τῆς ἡλικίαν, ὅτι οἱ κρητικοί, τῆς δυτικῆς μάλιστα Κρήτης, εἶναι σχεδὸν ὅλοι ψυχικῶς παιδιὰ. Ἐχουν τὴν ἀγαθότητα καὶ τὴν κινήτικότητα καὶ τὴν σκληρότητα καὶ τὴν πονηρίαν καὶ τὴν ἡθικὴν ἀδιαφορίαν τοῦ μικροῦ παιδιοῦ. Καὶ τοιοῦτος εἶναι ὁ κ. Βενιζέλος, δὲν εἶναι οὔτε ἡθικὸς οὔτε ἀνῆθικος, εἶναι ἡθικῶς τελείως ἀδιάφορος (amoral). Καὶ διὰ τοῦτο διέπραξε τόσα πολιτικὰ ἐγκλήματα καὶ ὑπέπεσεν εἰς τόσας παραβάσεις τῆς πολιτικῆς ἠθικῆς με-

τὰ τῆς ἐλαφροτέρας καρδίας. Διότι τί θὰ εἴπῃ ἡθικὸς δισταγμὸς τὸ ἀγνοεῖ. Ὅταν ἔγεινε τὸ κίνημα τῆς Μαλιζας, τὸ ὅποτον σκοπὸν εἶχε νὰ ἀντιταχθῇ εἰς τὴν ἀπόφασιν τῶν Δυνάμεων περὶ ἀνακλήσεως τοῦ πρίγκηπος Γεωργίου ἐκ Κρήτης, ὁ κ. Βενιζέλος ὁστις ἀνυπομονεῖ διὰ τὴν ἀναχώρησιν τοῦ πρίγκηπος Γεωργίου καὶ ἀνῆλθε μήπως μεταβιῇ αὕτη, συγκαλέσας εἰς σύσκεψιν τοὺς φίλους του, ἐπρότεινε μετὰ καταπληκτικῆς ὁμότητος τὴν ὀργάνωσιν ἀντεπαναστάσεως κατὰ τῶν ἐν Μαλιζᾷ συνθηροισμένων ἐνόπλων. Ὅτι τοῦτο θὰ ἐπρόκλειε δεινὸν αἷμα τοκούλισμα, τοῦ ἦτο ἀδιάφορον. Καὶ μόνον διότι οἱ φίλοι του κατηγορηματικῶς ἀντετάχθησαν εἰς τὴν πρότασιν του καὶ ἡ νῆθησαν νὰ συμπράξωσι, μόνον διὰ τοῦτο δὲν ἡδυνήθη νὰ τὴν πραγματοποιήσῃ.

Ἡ ἡθικὴ συνείδησις λοιπὸν εἰς τὸν κ. Βενιζέλον εἶναι ἀνύπαρκτος. Εἶναι μόνον γεμᾶτος ζῶν. Ἐντεῦθεν ἡ ἀκατάβλητος αὐτοῦ δραστηριότης. Ἄλλ' ἐντεῦθεν καὶ ἡ μεγάλη αὐτοῦ ζωικὴ φιλοκέρδεια. Εἰς τὰ τοῦ ψυχικοῦ του βάρους ἐρχόμενα ζωικὰ κελεύσματα, εἴτε ἐκ τοῦ παθολογικοῦ του πείσματος λαμβάνουν τὴν γένεσιν των, εἴτε ἐκ τῆς μανιακῆς του διαθέσεως, δὲν δύναται νὰ μὴ ὑπακούσῃ. Πρέπει νὰ δράσῃ συμφῶνως πρὸς αὐτά. Ἄν θὰ στυλώσῃ ἢ θὰ ἀφανίσῃ τὴν πονηρίαν, ἂν θὰ ὀρθώσῃ ἢ θὰ καταστρέψῃ τὴν πατρίδα δὲν τὸν μέλει. Ὅρμα μόνον πρὸς μίαν κατεύθυνσιν «τυφλὸς τὰ τ' ὦτα, τὸν τε νοῦν, τὰ τ' ὄμματα». Οὐδεὶς εἶναι δυνατόν λογικῶς νὰ μεταπεισθῇ, Ἀλλὰ δύναται νὰ πάθῃ κάτι ἄλλο, καὶ τοῦτο εἶναι παραδόξοτατον συμβεβηκὸς ὀφειλόμενον εἰς τὴν ἐν τῇ ψυχῇ του συνάντησιν τοῦ παθολογικοῦ στοιχείου μετὰ τοῦ πρωτογενούς. Ἐνῶ οὐδεμία λογικὴ εἶναι ἱκανὴ νὰ τὸν ἀναχαιτίσῃ ἀπὸ τὸν δρόμον εἰς τὸν ὅποτον ὤρμησε δύναται αἰφνιδίως νὰ ὑποστῇ ὑποβολὴν ἀντίθετον εἴτε ἐξωθεν ὑπὸ ἄλλου, εἴτε ἐσωθεν. Τότε ἀμέσως λαμβάνει ἄλλην κατεύθυνσιν τὴν ὑποβληθεῖσαν, μετὰ τὴν ἰδίαν αὐτοπεποίθησιν καὶ ψυχικὴν πληρότητα, μετὰ τὴν συνῆθη αἰσιοδοξίαν. Καὶ ἀμέσως εὐρίσκει ἄλλὰ ἐπιχειρήματα, ἀκόμη καὶ ἄλλας θεωρίας διαιολογητικὰς τῆς νέας του τροπῆς, ὥσπερ αὕτη ὑπῆρξεν ἐσκεμμένη, ἀποτέλεσμα λογικῆς τῶν γεγονότων σταθμίσεως.

Εἰς τὸ Θέρισον ἐξῆλθε μετὰ τὴν σημαίαν τῆς Ἐνώσεως, καὶ ἐξεφώνησε μακρὸν λόγον δικαιολογούντα τὴν ἐνωτικὴν του ἀπόφασιν,

Ἡθελον εἶπε νὰ δείξῃ ὅτι αὐτὸς διὰ τοῦ αὐτονομιστικοῦ του προγράμματος ἐνεκα τοῦ ὁποίου διεφώνησε πρὸς τὸν πρίγκηπα, δὲν ἀντετάσσετο εἰς τὴν ἰδέαν τῆς ἐνώσεως, καὶ συγχρόνως νὰ καταστήσῃ ἐμπράκτως ἀντιληπτὸν εἰς τὰς προστάτιδας Δυνάμεις ὅτι τὰ προσωρινὰ καθεστῶτα ἐν Κρήτῃ ἦσαν προσωρισμένα εἰς ἀποτυχίαν καὶ μόνον ἡ τελικὴ λύσις ἐπεβάλετο. Ἐγένοντο δοξολογίαι, ἡδολογήθη ἡ σημαία, ὠκίσθησαν οἱ ἐπαναστάται, ἐγέναν ὅλα. Βεβαίως ὁ κ. Βενιζέλος δὲν ἐφάνταζετο ὅτι ἦτο δυνατόν νὰ πραγματοποιηθῇ ἡ ἐνωσις τότε. Ἀλλ' ἀποφασισμένος νὰ διώξῃ τὸν πρίγκηπα, ἀνεπέτασε τὴν ἐνωτικὴν σημαίαν, καὶ ἰσχυρῶς ἐπίστευσεν ὅτι, ἐμμένων εἰς τὸ ἐνωτικὸν πρόγραμμα θὰ πραγματοποιήσει τὴν προσωπικὴν ἐκδίκησιν του.

Μετὰ τινὰς ὁμως ἡμέρας ὁ Γάλλος συνταγματάρχης Loubansky, ἀρχηγὸς τῶν διεθνῶν στρατευμάτων, ἐξελθὼν εἰς τὴν μέρος πλησίον τοῦ Θερίσου, ἐπρότεινεν εἰς τὴν ἐπαναστασιν ἐσωτερικῆς τινὰς μεταρρυθμίσεις διὰ νὰ εἰρηνεύσῃ. Ἀμέσως ὁ κ. Βενιζέλος διετέθη νὰ δεχθῇ αὐτὰς, καὶ λησμονῶν τοὺς πομπώδεις ἐνωτικούς πανηγυρικοὺς, ἤρχισε μετὰ θέρμης νὰ ὁμιλῇ πρὸς ἐμπίστους φίλους του περὶ τῆς ἀνάγκης νὰ γίνον ἀποδεκτὰ τὰ προτεινόμενα. Οὗτοι κατεξάνεστησαν διὰ τοῦτο, καὶ διεμήνυσαν τὰ τεκταινόμενα εἰς τὸν ἐν Ἡρακλείῳ κ. Ι. Σφακιανάκην. Κατιδὼν δὲ ὁ ἀληθὺς πολιτικώτατος οὗτος ἀνὴρ τὴν ὀλισθηρὰν κατωφέρειαν εἰς τὴν ὁποίαν μετ' ὀρμῆς ἐφέρετο ὁ κ. Βενιζέλος, ἐκάλεσε τὸν λαὸν τοῦ Ἡρακλείου εἰς συλλαλητήριον καὶ τὸν παρώτρυνε νὰ ἐγκολπωθῇ ψυχῇ τε καὶ σώματι τὸ ἐνωτικὸν τῆς Ἐνώσεως κίνημα. Διὰ τῆς ἐνεργείας του ταύτης ἀπέκοψε τὸν δρόμον τῆς ὑποχωρήσεως πρὸς ἐσωτερικὰς μεταρρυθμίσεις τοῦ κ. Βενιζέλου καὶ οὗτος ἐνθαρρυνθεὶς μάλιστα καὶ ἐκ τῆς ἐπιτυχίας τοῦ ἐν Ἡρακλείῳ συλλαλητηρίου, μετὰ νέας ὀρμῆς καὶ αἰσιοδοξίας εἰσῆλθε πάλιν εἰς τὸν δρόμον τῆς ἐνώσεως.

Γενομένου λόγου περὶ αἰσιοδοξίας, δὲν δύναμεθα νὰ ἀφήσωμεν ἀπαράτητον τὴν θαυμαστὴν ταύτην ψυχικὴν ιδιότητα τοῦ κ. Βενιζέλου. Αὕτη πηγάζει ἐκ τοῦ ὕψους αὐτοῦ ψυχικοῦ στοιχείου τοῦ πρωτογενούς, καὶ δὲν διχόπτεται ἢ ἀπὸ παρεμβολῆν τῶν παθολογικῶν καταστάσεων τοῦ φόβου ἐκ τῶν ὑστερικῶν καταπτώσεων τοῦ ἡθικοῦ, αἱ ὁποῖαι εἶναι λίαν συχναί. Κατὰ τὰς ἄλλας στιγμὰς τῆς ζωῆς τοῦ κ. Βενιζέ-

λος είναι αίσιοδοξος με την διαφοράν ότι η αίσιοδοξία αυτού δεν είναι σχεδόν ποτέ λελογισμένη, θέλω να είπω, ότι δὴν στηρίζεται ποτέ εἰς λογους συνειδητούς. Ἐχει τὴν ἐμφυτον αίσιοδοξίαν τῶν πρωτογενῶν ἀνθρώπων, οἱ ὅποιοι ἐνδομύχως πιστεύουν ὅτι ὅλα τὰ κατ' αὐτοὺς θὰ ἐκβοῦν καλῶς. Εἰς τὴν ψυχικὴν ταύτην διάθεσίν του ὁ κ. Βενιζέλος ἐνισχύεται καὶ ἀπὸ δόσιν τινὰ μυστικοπαθείας, μικρὰν μὲν, ἀλλ' ἀρκετὴν διὰ τὴν πιστεὺν εἰς τὴν καλὴν του μοῖραν. Καὶ ταύτην τὴν ἐκλεκτὴν ψυχικὴν ιδιότητα ὁ κ. Βενιζέλος ὀφείλει εἰς τὸ κρητικόν του αἷμα.

Ἀλλ' ἡ στενωὺς ὑποκειμενικὴ του αἰσιοδοξία καὶ ἡ πίστις εἰς τὴν τύχην συνιστοῦν τὸ κυριώτατον τῶν πολιτικῶν ἐλαττωμάτων τοῦ ἀνδρός. Ὁ κ. Βενιζέλος εἶναι εἰς βαθμὸν ἀπίστευτον ἐγωκεντρικὸς. Καθὼς ὁ ἀπλοὺς χωρικὸς ἀποδίδει εἰς τὴν προμωπικὴν τουτύχην τὸ ἄν θὰ βρέξῃ ἢ δὲν θὰ βρέξῃ, οὕτω καὶ ὁ κ. Βενιζέλος ὅλα τὰ ζητήματα, μικρὰ καὶ μεγάλα ἐσωτερικὰ καὶ διεθνή, ὅλα τὰ πράγματα καὶ ὅλα τὰ πρόσωπα τὰ ἀνάγει ὑποσυνειδήτως εἰς ἑαυτόν.

Ὁ παγκόμιος πόλεμος, μεταστροφή τις εἰς τὴν πολιτικὴν τῶν μεγάλων ἢ μικρῶν κρατῶν, ἡ γέννησις ἐσωτερικῶν ζητημάτων, ἡ σιτοδεία ἢ ἡ σταφιδικὴ κρίσις, ὁ θάνατος ἢ ἡ ζωὴ ἰσχυρῶν προσώπων, ἡ ἀσθένεια ἄλλων κτλ. μυστικῶς σχετίζονται μετὰ τὴν ἰδίαν του πολιτικὴν ὑπαρξίν καὶ ὅλα αὐτὰ σημαίνουν δι' αὐτὸν εὐνοίαν ἢ δυσμένειαν τῆς ἰδικῆς του τύχης. Τὰ μεγάλα ἐξωτερικὰ γεγονότα ποὺ τότεν βαθεῶς συγκλονίζουν τὴν Ἑλλάδα, καὶ ἡ τοιαύτη ἢ τοιούτη ἐξελίξις των, ἡ ὁποία κρατεῖ ἐναγώνιον τὴν ἐθνικὴν ψυχὴν, δι' αὐτὸν ἀποτελοῦν ἐντελῶς προσωπικὰς του ὑποθέσεις. Τὸ εἴπομεν καὶ εἰς τὸ προηγούμενον ἀρθρον, ἡ διὰ τῶσαν βιαιῶν μέσων ἐκδηλωθεῖσα ἀντιπολιτευτικὴ του στάσις δὲν ὑταγορεύεται ἀπὸ ψυχρὰν στάθμισιν τῶν γεγονότων ἐκ τῶν ὁποίων ἐβγαλε δὴθεν τὸ συμπέρασμα ὅτι συμφέρον τῆς Ἑλλάδος εἶναι νὰ παρασυρθῇ ἔστω καὶ διὰ τῆς βίας εἰς τὸν πόλεμον. Ἀπλῶς, ἀφοῦ κάποτε ἔλαβε τὴν πρὸς τὸν πόλεμον παρόρμησιν καὶ συνήντησε ἰσχυρόν ἐμπόδιον, ὅλη του ἡ δράσις ἐφεξῆς τείνει εἰς τὸ νὰ θέσῃ ἐκποδὸν τὸ ἐμπόδιον τοῦτο, ἡ ἀντίστασις τοῦ ὁποίου τοῦ ἐγέννησε μανιώδες πείσμα.

Πρέπει νὰ τοῦ περάσῃ καὶ νὰ ἐκδικηθῇ διὰ τίποτε ἄλλο δὲν ἐνδιαφέρεται. Ἡ ἐξέλιξις τοῦ εὐρωπαϊκοῦ πολέμου, αἱ τοπικαὶ νίκαι ἢ ἡτταὶ τῶν ἐμπολέμων, ἡ τελικὴ ἐκβασις

αὐτοῦ, τὸν ἐνδιαφέρουν βέβαια μεγάλως, ἀλλὰ μόνον ἐφ' ὅσον ὑποβοηθοῦν ἢ ἀντιμάχονται πρὸς τὸν προσωπικὸν σκοπὸν του. Καὶ τίποτε ἄλλο.

Αὐτὴ εἶναι εἰς τὰς γενικὰς τῆς γραμμὰς ἢ ψυχικὴ σύστασις τοῦ κ. Βενιζέλου. Ἀλλ' ἐὰν ὁ ἀποκλειστικὸς ἐγκεντρισμὸς συνδυασμένος μετὰ τὴν ἐντελῆ ἠθικὴν ἀδιαφορίαν δύνανται νὰ κάμουν ἐνδιαφέροντα ὡς θέαμα ἕνα ἄλλον ἀνθρώπον καλλιτέχνην ἢ φιλόσοφον, διὰ τοὺς ἡγήτορας τῶν λαῶν, καὶ μάλιστα ὅταν αὐτοὶ κατέχουν εἰς ὕψιστον βαθμὸν τὴν τέχνην τοῦ δημαγωγεῖν, ἀποτελοῦν τρομακτικὸν κίνδυνον καὶ διὰ τὴν πολιτείαν καὶ διὰ τὴν κοινωνίαν. Ἡ πλήρης ἠθικὴ των ἀναρχία σαλεύει τὰ θεμέλια τῆς καθεστηκυίας ἠθικῆς τάξεως, ἀφαιρεῖ πᾶν μέτρον ἐκτιμήσεως τῶν ἀξιών, νοθεύει καὶ συγχίζει τὰς ἰδεολογίας, καὶ ὁλοένα μετακινεῖ τοὺς ἐπιδικτούς πολιτι οὗς σκοπούς, οὕτως ὥστε, ἀντὶ νὰ τοὺς συνειδητοποιεῖ, τοὺς κάμνει ἀδιακόπως ἀσταθεῖς καὶ ἐναλλάσσοντας. Ὁ κ. Βενιζέλος πότε εἶναι στενὰ κρατικὸς πότε εὐρύτατα ἐθνικιστής.

Ἄλλοτε ἀπέπεμπε τοὺς Σερραίους καὶ τοὺς Βορειοηπειρώτας, καὶ ἔπλαττε μίαν πρόχειρον θεωρίαν περὶ σπονδυλικῆς στήλης, καὶ ἄλλ' ὅτε ὅταν τὸ συμφέρον τὸ ἀπῆται, ὠμίλει περὶ τῆς ἀνάγκης τῆς πλήρους ἀποκαταστάσεως τῆς φυλῆς καὶ περὶ τῶν ὑψιπετῶν αὐτῆς ὀνείρων. Ὁ κοινωνικὸς κίνδυνος ἐκ τῶν τοιούτων ἠθικῶς ἀναρχικῶν εἶναι ἀκόμη μεγαλύτερος. Ἀλλὰ περὶ τούτου θὰ εἴπωμεν περισσότερα εἰς τὸ προσεχές.

Εἰς τὸ ἐπόμενον ἀρθρον θὰ πραγματευθῶμεν περὶ τοῦ ἐτέρου ἐκ τῶν ἐν ἀρχῇ τεθέντων δύο θεμάτων, ἰδίως κατῳρίωσεν ὁ κ. Βενιζέλος νὰ ἐπιβληθῇ καὶ νὰ ἀσκῇ γοητεία καὶ ἐπιβολὴν ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων. Θὰ δεῖξωμεν ὅτι εἶναι ὄχι μόνον τέχνη ἀλλὰ καὶ φύσει δημαγωγός, διότι ἀποτελεῖ κατ' ἐξοχὴν ἀντιπροσωπευτικὸν (representatif) τύπον τῆς Ἑλληνικῆς κοινωνίας. Καὶ τέλος θὰ ὁμιλήσωμεν περὶ τῶν πλανῶν τῶν ἐπικρατούσων ὡς πρὸς τὴν πολιτικὴν του δράσιν.

(Ἀκολουθεῖ).

Ο ΑΓΩΝ ΠΕΡΙ ΤΗΝ ΥΠΑΡΞΙΝ ΤΟΥ ΔΙΕΘΝΟΥΣ ΔΙΚΑΙΟΥ

(Συνέχεια ἐκ τοῦ προηγούμενου καὶ τέλος).

Τὰ ἀνωτέρω ἐκτεθέντα ἐπιχειρήματα κατὰ τῶν τριῶν θεμελιωδῶν κατὰ τῆς ὑπάρξεως τῶν Δ' Δικαίω ἀντιρρήσεων, οὐδόλως ἰσχύουσιν νὰ κλονίσωσι ταύτας. **Διεθνὴς Νομοθέτης δὲν ὑπάρχει**, οὔτε ποτὲ ὑπῆρξεν οὐδὲ θὰ ὑπάρξῃ. Περὶ τούτου μᾶς καταπέθει τελείως ὁ τῆς Κ. Τ. Ε. θεσμὸς ἀποτελῶν, ὡς εἴπομεν, ἀπλοῦν **σύνδεσμον** Ἑθνῶν οὐτινος, αἱ ἀποφάσεις καὶ ἔτι ἡθέλαν ὀνομασθῇ «νόμοι» οὐδόλως εἰσὶ τοιούτοι, διότι δὲν δεσμεύουσι εἰμὴ μόνον τὰ ἐν αὐτῷ Κράτη καὶ ἐφ' ὅσον ταῦτα ἡθέλαν παραμείναι ἐν αὐτῷ ὡς ἀκριβῶς καὶ αἱ ἀποφάσεις ἐνὸς σωματείου ἀνθρώπων δὲν ἀποτελοῦσι «νόμους», οὐδὲ ὑποχρεοῦσι ἄτομα μὴ ὅτι ἐν τῷ σωματεῖῳ ἢ ἀποχωροῦντα ἐξ αὐτοῦ. Ὁ θεσμὸς τῆς Κ. Τ. Ε. ἐχαιρετίσθη παρὰ πάντων ὡς πραγμάτωσις τῆς ἰδέας τῆς ὁργανώσεως μιᾶς **ἀληθοῦς Κοινωνίας** Ἑθνῶν δυστυχῶς ἀντὶ τούτου ὁργανώθη μία **συνεταιριστικὴ** ἔνωσις τῶν ἰσχυρῶν τῆς γῆς, ἐκάστου συνοδευομένου ὑπὸ τῶν πελατῶν αὐτῶν. Γεγονὸς ὅθεν, ὅτι σήμερον τοῦλάχιστον, νομοθετικὸν ὄργανον, τιθέμενον κανόνας δικαίου **κοινῶν, δὲν ὑπάρχει**. Συνακῶν τῆς Οἰκουμένης, δὲν ὑπάρχει καὶ δίκαιον ρυθμιστικῶν τῶν πρὸς ἀλλήλας σχέσεων τῶν Πολιτικῶν. Δίκαιον ἄνευ νομοθέτου εἶναι ἔννοια καταληπτὴ ἴσως διὰ τὸν φιλόσοφον, ἀλλ' ἀσύλληπτος διὰ τὸν νομικόν.

Διεθνὴς Δικαστὴς δὲν ὑπῆρξεν, οὔτε ὑπάρχει οὐδὲ θὰ ὑπάρξῃ καὶ περὶ τούτου μᾶς καταπέθει ἡ σημερινὴ ὁργανωμένη Κ. Τ. Ε. Ὁ παρ' αὐτῇ λειτουργῶν δικαστικὸς ὁργανισμὸς, τὸ περίφημον Διαρκὲς Δικαστήριον Διεθνῶς Δικαιοσύνης, εἶναι ἐν κασίτῃριον Διεθνῶς Δικαιοσύνης, εἶναι ἕνα τῇ πραγματικότητι **πομφόλυξ**, κατ' ὄνομα μόνον διαφέρουσα τῆς ἐτέρας τοιαύτης, τοῦ Διαιτητικοῦ Δικαστηρίου τῆς Χάγης, ἀφ' ἐνὸς μὲν διότι ἡ εἰς τὰ κατ' εὐφημισμὸν δικαστήρια ταῦτα, ἔνθα ἡ πολιτικὴ σκοπιμότης καὶ οὐχὶ τὸ δίκαιον βασιλεύει, ἡ εἰς ταῦτα, λέγομεν, ὑπαγωγή δὲν εἶναι ὑποχρεωτική, ἀφ' ἐτέρου δὲ διότι ἀνέκαθεν ἐπεκράτησεν ἐν τοῖς διεθνεσὶ θεσμίσις, οὐδέ-

ποτε νὰ καταφεύγωσιν αἱ Πολιτεῖαι εἰς οἱονδήποτε δικαστήριον προκειμένου περὶ ζητημάτων ἅτινα θεωροῦσι ὡς σχετιζόμενα μετὰ **τὴν τιμὴν ἢ τὰ ζωικὰ αὐτῶν συμφέροντα**. (38) Ἐκ τούτων **πλήρως δικαιολογεῖται ὁ χαρακτηρισμὸς** ὃν ἄνω ἐδώσαμεν εἰς τὰ «δικαστήρια» ταῦτα, ἐπειδὴ πᾶς τις κατανοεῖ, τίνα ἀξίαν δύνανται νὰ ἔχῃ τὸ δικαστήριον, διὰ τὸ ὁποῖον δὲν ἰσχύει ὁ θεμελιώδης τοῦ Δωδεκαδέλτου κανὼν «*si in jus vocat ito*», καὶ εἰς τὸ ὁποῖον οἱ διάδικοι τότε μόνον καταφεύγουσιν, ὅσας ἐξορίζουσι «περὶ ὄνου σκιάς»!

Τις λ.χ. θὰ ὑπεστήριξεν ὅτι ἔχομεν ἐν Ἑλλάδι δικαστήρια καὶ δικαιοσύνην, ἂν καταφεύγομεν εἰς ταῦτα μόνον ὅσας ἐθέλομεν ἔχει μικροδιαφορὰν τινὰ ἐπουνσιώδη, ἐν πάσῃ δὲ ἄλλῃ περιπτώσει ἡγνοῶμεν ταῦτα καὶ ἐλύομεν τὰς διαφορὰς ἡμῶν τὰς οὐσιώδεις διὰ τοῦ γρόνθου καὶ τῆς μαχαίρας! Χωρὶς νὰ θεωρηθῶμεν ὑπερβολικοί, τοιαύτην νομίζομεν τὴν σημερινὴν κατάστασιν τῆς Διεθνῶς Δικαιοσύνης. Τὰ διάφορα Κράτη καταφεύγουσιν εἰς διεθνή δικαστήρια **μόνον** περὶ ἀναξίων μεγάλου λόγου ζητημάτων, ἀλλὰ προκειμένου περὶ σοβαρῶν τοιούτων, τὰ ἐξ αὐτῶν δυνάμενα, ἀντιτάσσονται τῷ ἀντιδικῷ ἀντὶ δικηγόρων στρατηγούς, ἀντὶ ὑπομνημάτων τηλεβόλα καὶ ἀντὶ ἐπιχειρημάτων ὀβίδας. Δικαστήριον λοιπὸν Διεθνὲς δὲν ὑπάρχει, ἄρα καὶ δίκαιον διεθνὲς δὲν ὑπάρχει «*quantum est enim jus in civitate esse, nisi sint qui jura regere possint*» (D. 1. 2. 2 § 13).

Διεθνὴς Ἐκτελεστικὴ Ἐξουσία οὐδέποτε ὑπῆρξεν, οὔτε ὑπάρχει οὐδὲ θὰ ὑπάρξῃ καὶ τοῦτο ἀποδεικνύει ἡμῖν ἡ καλουμένη Κ. Τ. Ε.

Ἀνωτέρω ἐσημειώσαμεν, ὅποσον πλατωνικὴ εἶναι ἡ διάταξις τοῦ ἀρθροῦ 16 τοῦ «Συμφώνου», ἡ ὑποχρεοῦσα τὰ μετέχοντα τῆς «Κοινωνίας» Κράτη, εἰς κοινήν ἔνοπλον δράσιν κατὰ Κράτους παραβάσαντος τὰ ἀρθρα 12, 13 καὶ 15 τοῦ «Συμφώνου». Ἄς μὴ κλονισθῶμεν, ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ, ἐκ τοῦ παραδείγματός τοῦ γνωστοῦ Ἑλληνοβουλγαρικοῦ ἐπισοδίου τοῦ 1925, καὶ ὁ ἡ

Κ.Τ.Ε. υπεχρέωσε την Ελλάδα να θέσει τὸ ἕξφορ εἰς τὸν κολεόν· διὰ τὴν ἐπέλθῃ τὸ ἀποτέλεσμα τοῦτο, δὲν ἐχειρίζετο κἄν οὔτε ἡ Κ. Τ. Ε. οὔτε ἡ ἀπειλὴ τοῦ ἀρθροῦ 16 τοῦ «Συμφώνου»· ἦρκει ὁ κατάπλους εἰς τὰ Ἑλληνικά ὕδατα ἐνὸς πλωτοῦ φρουρίου καὶ ἡ μικρὰ Ἑλλάς θὰ ἔσπευδε νὰ χωνεύσῃ τὴν χολήν της! Ἀς μὴ κλονισθῶμεν, λέγομεν, ἐκ τοῦ παραδείγματος τούτου, διότι ἔχομεν τὸ παράδειγμα τῆς *Κερκύρας*· τότε ὁ παραβιάσας τὰ ἀρθρα 12, 13 καὶ 15 καὶ συνεπῶς ὑποκείμενος εἰς τὰς διατάξεις τοῦ ἀρθροῦ 16, ἦτο *ισχυρὸς*· τὸ οἰκοδόμημα τῆς «Κοινωνίας», ὑπὸ τὴν στέγην τοῦ ὁποίου κατεφύγομεν, *ἐσείσθη ἐκ θεμελειῶν*, πρὸς στερέωσιν δὲ καὶ ἐνίσχυσιν τούτων υπεχρεώθη *ἡ μικρὰ Ἑλλάς* νὰ καταβάλλῃ 50,000 000 Λιρέττας! Χαῖρε διεθνὴς Δικαιοσύνη! Διεθνὴς Δικαστικὸς Κλητὴρ, Διεθνὴς Χωροφύλαξ δὲν ὑπάρχει· ἀρα Διεθνὴς Δίκαιον δὲν ὑπάρχει· «εἰς κανὼν δικαίου *ἀνευ ἐξανγκασμοῦ*», εἶναι ἀντίφασις, εἶναι φῶς ὅπερ δὲν φωτίζει, «πῦρ ὅπερ δὲν καίει» (Jhering).

Ἀνατέμνοντες τὰ ζητήματα διὰ τῆς ἀτέγκτου κοπίδος τῆς ἐπιστήμης, ζητοῦντες τὴν πραγματικότητα ὑπὸ τὸ φῶς τῆς ἀληθείας, μὴ δεσμευόμενοι ἀπὸ τὴν διπλωματικὴν σκοπιμότητα καὶ σοφιστιολογίαν, αἰρούμενοι ὑπεράνω τῆς πυκνῆς ὀμίχλης τῶν πολιτικῶν παρασκηνίων καὶ ραδιοσυγῶν, ἀναποδράσως καταλήγομεν εἰς τὸ συμπέρασμα ὅτι *Διεθνὴς Δίκαιον δὲν ὑπάρχει*. Τοῦτο τὸ συμπέρασμα διὰ τὸν Νομικόν. Ἀλλὰ καὶ διὰ τὸν Φιλόσοφον, τὸν Ἠθικολόγον τὸ συμπέρασμα εἶναι τὸ ἴδιον «*Διεθνὴς Ἠθικὴ, Διεθνὴς Δικαιοσύνη δὲν ὑπάρχει*». Ἀς λαλήσωμεν τὴν σκληρὰν γλωσσάν τῆς ἀληθείας. Μετὰ τὸν τιτάνειον ἀγῶνα, τὸν πρωτοφανῆ σάλον τοῦ ὑστάτου Παγκοσμίου πολέμου, εἰς ὃν τὰ μικρὰ Κράτη ἐκλήθησαν ἢ *ἐπειθαναγκάσθησαν* νὰ ἀγωνισθῶσιν ὑπὲρ τῆς ἑαυτῶν ἐλευθερίας, μετὰ τὸν τρομερὸν ἐκεῖνον πόλεμον ὑπὲρ τῆς ἀπολυτρώσεως τῶν λαῶν ἀπὸ ἀλλοτριῶν ζυγῶν καὶ τῆς αὐτοδιαθέσεως αὐτῶν, ἐφθάσαμεν εἰς τὸ σημερινὸν διεθνὲς κατάντημα, τοῦ νὰ παριστάμεθα πρὸ τοῦ θεάματος λαῶν στενόντων ὑπὸ *φρικτοῦς ξένους ζυγούς*! Ἄν τὸ ταλαίπωρον αὐτὸ «Διεθνὲς Δίκαιον» τοσοῦτω ἐκακοποιήθῃ ὑπ' ἐκείνων, οἵτινες διεκήρυξαν ἀνὰ τὴν Οἰκουμένην ὅτι ὑπὲρ αὐτοῦ καίκα-τὰ τῆς βίας ἀγωνίζονται καὶ διὰ τῆς *ἀπάτης* ταύτης παρέσυραν τὴν Ἀνθρωπότητα εἰς

τὸν τετραετῆ ἐκεῖνον πολεμικὸν χορόν, ποίαν ἐλπίδα μελλοντικῆς ὑποστάσεως δύναται νὰ ἔχῃ; Δύναται τις εἰπεῖν, ἀδιστακτικῶς, ὅτι ἐν τῷ μέσῳ τῶν δλεθρίων διὰ τὴν ἀνθρωπότητα ἀποτελεσμάτων, αἵτινα ἔσχεν ὁ ἔσχατος τῶν πολέμων, ἔσχε καὶ τοῦτο τὸ ἀγαθὸν ἀποτέλεσμα: *ὅτι κατέπεισε πάντα τὰ ἔθνη, ἰδιαίτερα δὲ τὰ μικρὰ, ὅτι ἐν τῷ μέλλοντι μόνον εἰς τὰς ἰδίας αὐτῶν δυνάμεις δύνανται νὰ ὑπολογίζωσι καὶ οὐχ εἰς τὸ φευγαλίον φάντασμα ὅπερ «Διεθνὲς Δίκαιον» καλεῖται*. Τούτου δὲ ἔστω ἡμῖν τρανωτάτη ἀπόδειξις, ὁ ἀπὸ τῆς ἐπαύριον τοῦ Μεγάλου Πολέμου ἀρξάμενος καὶ ἐπὶ συνεχιζόμενος, πυρετώδης ἐξοπλιστικὸς ὁργανισμὸς ἀπάντων τῶν Κρατῶν, αἱ *οἰκτρὰν ἀποτυχία*ν σημειώσασαι ἐπανειλημμέναι περὶ ἀφοπλισμοῦ διασκέψεις καὶ ἡ κατὰ τὴν τελευταίαν συνέλευσιν τῆς Κ. Τ. Ε. *σκαῖα ἀπόρριψις*, ἐκ μέρους τῶν ἰσχυρῶν τῆς γῆς, τῆς Πολωνικῆς προτάσεως περὶ συμφώνου ἀναγκαστικῆς διατησίης· θεωροῦμεν δὲ τίτλον τιμῆς διὰ τὴν ἡμετέραν Πατρίδα, ὅτι ἐν τῷ τελευταίῳ τούτῳ ζητήματι ἔβη τὴν ὁρθὴν ὁδόν, ἀποκρούσασα καὶ αὐτὴ τὴν Πολωνικὴν προτασιν ἥτις, γενομένη δεκτὴ, ἦθελεν ἀπολήξῃ οὐχ εἰς πρακτικόν τι ἀποτέλεσμα, ἀλλ' εἰς ἓν *χαρτίον νεκρόν*, φέρον μερικὰς ἐρυθρὰς σφραγίδας καὶ ἰσαριθμούς ὑπογραφὰς καὶ μέλλον ἐν εὐθέτῳ καιρῷ νὰ καταρρακωθῇ ἴσως καὶ ὑπ' αὐτῆς ταύτης τῆς Πολωνίας πρώτης, ἂν ἐκάλουν τοῦτο τὰ συμφέροντα αὐτῆς!

Δίκαιον λοιπὸν ρυθμίζον τὰς πρὸς ἀλλή-
λας σχέσεις τῶν Πολιτειῶν, ὡς τοιούτων, *δὲν ὑπάρχει*.

Ἀλλ' ἀνάγκη, ἐν τῷ σημείῳ τούτῳ, νὰ ποιήσωμεν λόγον καὶ περὶ τοῦ καλουμένου Ἰδιωτικοῦ Διεθνoῦς Δικαίου. Τοῦτο τυγχάνει ἀπαραίτητον, καθ' ὅσον, ὡς ἀνωτέρω ἐρρέθη, τὴν ὑπαρξίν τοῦ καλουμένου Ἰδιωτικοῦ Διεθνoῦς Δικαίου, θεωροῦμεν ἀναμφισβήτητον. Ἐπειδὴ δὲ συνήθως τὸ λεγόμενον Διεθνὲς Δίκαιον διακρίνεται εἰς Δημόσιον καὶ εἰς Ἰδιωτικόν, εὐκόλως ἤθελε τις διαπορήσει ἀκούων ὅτι ἐνῶ ἀφ' ἐνὸς δεχόμεθα ὡς *μὴ* ὑπάρχον τὸ Διεθνὲς Δίκαιον, ἀφ' ἑτέρου δεχόμεθα ὡς ὑπάρχον τὸ Ἰδιωτικὸν Διεθνὲς, ἦτοι ὅτι *ἀνυπόστατον* θεωροῦντες τὸ *γένος*, ἀντιθέτως *ὑποστα-τόν* θεωροῦμεν τὸ εἶδος.

Ἀλλ' ἡ τοῦ διαπορήματος τούτου λύσις εἶναι ἀπλουστάτη· ἀρκεῖ νὰ ὑπομνήσωμεν καὶ νὰ τονίσωμεν ὅτι ἡ συνήθως γινομένη

διαίρεσις τοῦ Διεθνoῦς Δικαίου εἰς Δημόσιον καὶ Ἰδιωτικόν *εἶναι ἐσφαλμένη*, καὶ ὅτι τὸ καλούμενον Ἰδιωτικὸν Διεθνὲς Δίκαιον, *οὐδόλως ἀποτελεῖ* κλάδον τοῦ Διεθνoῦς, τοῦτέστι τοῦ Ἐξωτερικοῦ Δικαίου, ἀλλ' ἀντιθέτως ὑπάγεται εἰς τὸ *Ἐξωτερικόν* ἐκάστης Πολιτείας Δίκαιον. Περιττὴν κρίνομεν τὴν ἀνάπτυξιν τοῦ ζητήματος τούτου ἐνταῦθα· ἀπλῶς ἐπικαλούμεθα ὑπὲρ τῆς ἄνω γνώμης ἡμῶν τὴν αὐθεντίαν ἐνὸς Γεωργίου Στρέϊτ. (39) Τὸ σημερινὸν Ἰδιωτικὸν Διεθνὲς Δίκαιον, εἶναι αὐτὸ τῆς *jus gentium* τῶν Ρωμαίων, ὅπερ ὡς τοιοῦτο κατετάσσετο εἰς τὸ *ἐσωτερικόν* δίκαιον, ἀφ' οὗ ἐρρύθμιζε τὰς σχέσεις Ρωμαίων πρὸς ἀλλοδαπῶν καὶ ἀλλοδαπῶν πρὸς ἀλλήλους, ἐντὸς τοῦ Ρωμαϊκοῦ Κράτους.

Δέον συνεπῶς νὰ διασείλωμεν αὐστη-
ρῶς τὸ Ἰδιωτικὸν Διεθνὲς Δίκαιον ἀπὸ τοῦ Δημοσίου ἦτοι τοῦ *κυρίως* Διεθνoῦς Δικαίου. Ἄλλως ἢ ἐκ τῆς ταυτονομίας ταύτης προερχομένη σύγχυσις θ' ἀπεφεύγετο ἀνακαθιστομένη ἐν τῇ ἡμετέρᾳ ἐπιστημονικῇ γλώσσῃ οἱ ὑπὸ τοῦ ἀειμνήστου Διομήδους Κυριακοῦ καὶ Φιλίππου Ἰωάννου προταθέντες ὅροι «*ἀλλήλεθνὲς*» Δίκαιον καὶ *ἔθνοπρο-σθενὲς* Δίκαιον, πρὸς δήλωσιν τῶν κανόνων τοῦ δικαίου. ὅπερ *δῆθεν* ρυθμίζει τὰς μεταξὺ τῶν Πολιτειῶν σχέσεις· ὅπως ποτ' ἂν ἦ, διαστρέλλοντες τὸ Ἰδιωτικὸν Διεθνὲς Δίκαιον ἀπὸ τοῦ Δημοσίου Διεθνoῦς Δικαίου, δεχόμεθα τὴν ὑπαρξίν τοῦ πρώτου καὶ τὴν *ἀνυπαρξίαν* τοῦ δευτέρου.

Ἀλλ' ἤδη θὰ ἐρωτηθῶμεν: Καὶ ἡ περὶ τὸ δίκαιον τοῦτο Ἐπιστήμη εἶναι καὶ αὕτη ματαιόσχολος περιττολογία; Οἱ ἀπὸ αἰῶνων περὶ τὴν σπουδὴν αὐτοῦ ἀσχοληθέντες «ἡν-τλων ἐς πῖθον Δαναΐδων»; Τὰ διεθνῆ συνέδρια, αἱ ποικιλώνυμοι δηλώσεις, αἱ συνθήκαι, τὰ πρωτόκολλα, τὸ «Σύμφωνον» τῆς Κοινωνίας τῶν Ἐθνῶν; Πάντα ταῦτα δέον νὰ ἀγνοηθῶσι;

Ἰνα δώσωμεν τὴν ἀπάντησιν εἰς τὰ ἐρω-
τήματα ταῦτα, ἀπαραίτητον νὰ καθωρίσω-
μεν προηγουμένως τὴν φύσιν ἣν ἀποδίδομεν εἰς τοὺς διεθνεῖς Κανόνας, εἰς οὓς ἡρνήθη-
μεν τὴν ἀποδοχὴν ἐν τῇ σφαίρᾳ τοῦ Δικαίου. Πρὸς τοῦτο δὲ διευκολύνει ἡμᾶς ἡ ἀν-
τιθέσις *comitas gentium*, ἦτοι τῆς «δι-
εθνoῦς ἀφροφροσύνης». Διδάσκειται δηλο-
νῶτι περὶ ταύτης ὅτι ἀποτελεῖται ἐκ συν-
39) Γ. Στρέϊτ *Ἰδιωτικὸν Δ. Δίκαιον* § § 10, 12

θεῶν αἵτινες τηροῦνται ἐν ταῖς διεθνήσεσι
σχέσεσι καὶ δὲν εἶναι ὑποχρεωτικά. Ἀποτε-
λεῖ δηλαδή, κατὰ τοὺς διεθνολόγους, ἡ *co-
mitas gentium* διὰ τὸ ἐξωτερικὸν δίκαιον,
ὅ,τι καὶ ἡ «ἐθιμοτυπία» διὰ τὸ ἐσωτερικὸν
δίκαιον. Ἀλλὰ τοῦτο *σφαλερῶς*, διότι ἐν
τῷ ἐσωτερικῷ δικαίῳ ὑπάρχει *κολοσσιαία*
διαφορὰ μεταξὺ τῶν κανόνων τῆς ἐθιμοτυ-
πίας καὶ τῶν κανόνων τοῦ δικαίου· ὑπάρχει
ὁ *νόμος*, ὑπάρχει τὸ *δικαστήριον*, ὑπάρχει
ὁ *χωροφύλαξ* καὶ ὁ *δικαστικὸς κλητὴρ*.
Ἀντιθέτως δὲ ἐν τῷ ἐξωτερικῷ δικαίῳ, δηλ.
τῷ διεθνεί, μεταξὺ τῶν κανόνων τῆς *comi-
tas gentium* καὶ τῶν λοιπῶν διεθνῶν κα-
νόνων *οὐδεμία* οὐσιαστικὴ διαφορὰ ὑπάρ-
χει. Πάντες οὗτοι οἱ κανόνες, εἴτε *comitas
gentium* καλούμεναι εἴτε ἄλλως, εἶναι κανό-
νες προαιρετικοί, *οὐδεὶς* ἐξαναγκασμὸς ἐπ'
αὐτῶν ὑπάρχει, ἕκαστον δὲ Κράτος ἐφαρμό-
ζει αὐτοὺς ἐφ' ὅσον δὲν προσκρούουσιν εἰς
τὰ συμφέροντα αὐτοῦ, μὴ διστάζον ποσῶς
νὰ παραβῇ καὶ συνθήκας ὑπὸ τὰς ὁποίας
ἐθίκε τὴν ὑπογραφὴν αὐτοῦ ὁσάκις τοῦτο
ὑπαγορεύουσι τὰ συμφέροντά του. Πᾶσαι
ὁδὲν αἱ σχέσεις καὶ οἱ κανόνες οὗτοι, εἴτε
comitas gentium εἴτε δίκαιον καλούμενοι,
πῶρ ἀπέχουσι τοῦ νὰ χαρακτηρισθῶσι ὡς
σχέσεις ἐννομοί, ὡς κανόνες Δικαίου.

Ἀπλούστατα, ἀποτελοῦσι κανόνας *ἐθι-
μοτυπίας*, τηρουμένους ὑπὸ τῶν διαφόρων
Κρατῶν *προαιρετικῶς* καὶ ἐφ' ὅσον δὲν
ἀντίκεινται πρὸς οὐσιώδη καὶ ζωτικὰ αὐτῶν
συμφέροντα.

Οὕτω καθορίσαντες τὴν φύσιν, ἣν ἀπο-
δίδομεν εἰς τοὺς κανόνας τοὺς διεθνεῖς, ἀ-
σχετίζομεθα εἰς τὰ ἄνω ἐρωτήματα: οὔτε ἡ
περὶ τοὺς κανόνας τούτους ἐπιστήμη εἶναι
μάταιον τι, οὐδὲ οἱ περὶ ταύτην ἀσχολού-
μενοι μάταιον πράττουσιν ἔργον. Ἐπίσης
οὐδαμῶς δέον νὰ ἀγνοηθῶσι τὰ διεθνή συ-
νέδρια, αἱ συνθήκαι, αἱ δηλώσεις, τὰ πρω-
τόκολλα καὶ εἴ τι παρόμοιον. Διότι βεβαί-
ως, τὸ γεγονός ὅτι οἱ διεθνεῖς κανόνες δὲν
ἀποτελοῦσι δίκαιον, δὲν εἶναι λόγος νὰ
ἀγνοῶμεν αὐτοὺς, ὡς ἀκριβῶς ἐκ τοῦ γεγο-
νός, ὅτι οἱ κανόνες τῆς καλῆς συμπερι-
φορᾶς καὶ τῆς κοινωνικῆς ἐθιμοτυπίας δὲν
ἀποτελοῦσι κανόνας δικαίου δὲν ἐπεται ὅτι
πρέπει νὰ ἀγνοῶμεν τοὺς κανόνας τούτους

§ 9 ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Περαίνοντες τὴν βραχείαν ταύτην ἐπισκο-
πῆν τοῦ ἀσασχολήσαντος ἡμᾶς θέματος,
μετ' ἀληθοῦς ὀδύνης διαπιστοῦμεν ὅτι μετὰ

τόσους αγώνας, μετά τόσους ποταμούς αιμάτων, η διεθνής κοινωνία δεν έφθασε ακόμη εις σημείον πολιτισμού τοιούτον, ώστε ο νόμος της Ήθικης και η ισχύς του Δικαίου να ωάν οι οδηγοί των πράξεων αυτής. Απέχει πολύ είσέτι η διεθνής κοινωνία του ιδεώδους εκείνου επιπέδου, εις ο όραματίσθησαν αυτήν εύρισκομένην, αι μεγάλοι του Αϊώνος διάνοιαι.

Η ανθρωπότης αγωνιώσα κατά την διάρκεια των Πολέμων, απέβλεπεν εις μίαν καλλιτέραν επαύριον, εις την ανατολήν μιας νέας παγκοσμίου ζωής, ανατολήν προοιωνιζομένην μίαν διαρκή ειρήνην στηριζομένην επί του Δικαίου και της Ήθικης: αι έλπίδες δέ αύται, αι διακαείς ούτοι πόθοι διετυπώθησαν εν τώ προοίμω του Συμφώνου περί Κοινωνίας των Έθνών.

Τα ύψηλα συμβαλλόμενα μέρη, λέγει το «προοίμιον, λαβόντα ύπ' όψιν ότι, όπως αναπτύξωσι την μεταξύ των Έθνών σύμπραξιν και έγγυηθώσιν εις αυτά την Ειρήνην και την Ασφάλειαν, δέον ν' αναδεχθώσιν ώρισμένas υποχρεώσεις περί μη προσφυγής εις πόλεμον, να διατηρώσιν εν πλήρει δημοσιότητι διεθνείς σχέσεις, έδραζόμενas επί της Δικαιοσύνης και της Τιμής, να τηρώσιν αυστηρώs τας επιταγάς του Διεθνούς Δικαίου, αίτινες αναγνωρίζονται έφεξής ως πραγματικός κανών της πολιτείας των Κυβερν σεων, να συντελώσι εις την επικράτησιν της Δικαιοσύνης και να σέβωνται απολύτως άπάσας τας εκ των συνθηκών υποχρεώσεις εν ταίς άμοιβαίαις σχέσεσιν των οργανομένων λαών, αποδέχονται την παρούσαν Συμφωνίαν, ήτις καθίστησε την Κοινωνίαν των Έθνών».

Αυστυχώς αι έλπίδες αύται επέπρωτο να διαψευσθώσι και διεψεύσθησαν κατά τον

σκληρότερον τρόπον. Άληθώς παρ' όλην την Κ. Τ. Ε., παρ' όλας τας ώραίαις εκφράσεις και τας μεγαλοπρεπείς υποσχέσεις, παρέστημεν θεαταί του όλέθρου της Αρμενίας, του ολοκαυτώματος της Σμύρνης, του εγκλήματος της Κερκύρας και της έτι συνεχιζομένης τραγωδίας της Δωδεκανήσου!

Πάντα ταύτα εν όνόματι του Διεθνούς Δικαίου εν όνόματι της Διεθνούς Τιμής και της Διεθνούς δικαιοσύνης.

Άτυχώς άνέκαθεν, δυστυχώς σήμεραν και έτι δυστυχέστερον δια πολλόν ακόμη καιρόν, τον Κόσμον εκυβέρνα, κυβερνά και θα κυβερνήσῃ το Συμφέρον και η Σκοπιμότης ούχι δέ το φάντασμα όπερ Διεθνές Δίκαιον καλείται.

Η άτυχής ήμών Πατρίς, τoσαύτα απότης αναγεννήσεως της δεινά υποστάσα, εν όνόματι του Δ. Δικαίου, ούδέν έξ αυτού δύναται να έλπισῃ εις το μέλλον.

«Στρατός έμπειροπόλεμος και οικονομικά άνθηρά», ίδού τα σοβαρώτατα και τα κράτιστα των επιχειρημάτων έφ' όν δέον να στηρίζωμεν την έθνικήν μας ύπόστασιν και το μέλλον του Έθνους ήμών.

Πρός δημιουργίαν όθεν των τοιούτων παραγόντων, απαραίτητον να συγκεντρώσωμεν, συσσωματούμενοι, οι Πανελληνες, άπασαν την προσοχήν και την δραστηριότητα ήμών, ίνα έλπίσωμεν εις μίαν καλλιτέραν επαύριον δια το Έθνος ήμών, ίνα επιτύχωμεν την ολοκλήρωσιν της Μεγάλης Ιδέας, ίνα καταστήσωμεν την αγαπητήν μας Ελλάδα «σεβαστήν εις τους φίλους της και τρομεράν εις τους έχθρούς της».

Θεσσαλονίκη κατά Δεκέμβριον 1927

ΚΩΝΣΤ. ΜΙΛΤ. ΚΑΡΑΤΖΙΔΗΣ

ΤΕΛΟΣ

Η ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΣΥΝΘΕΣΙΣ ΚΑΙ ΤΕΧΝΙΚΗ ΔΥΝΑΜΙΚΟΤΗΣ ΤΟΥ ΟΜΙΛΟΥ ΜΑΚΡΗ

Εις χείρας των άρμοδίων ύπουργών κατετέθη υπό του Όμίλου Μακρή πλήρης φάκελλος περί της οικονομικής συνθέσεως και της τεχνικής δυναμικότητος αυτού, μετά συνημμένου καταλόγου των εν εκτελέσει και εκτελεσθέντων τεχνικών έργων υπό των συμ-

πραττουσών Εταιρειών. Έκ του φακέλλου Η Εταιρεία «Π. Γ. Μακρή και Σια» (καταβεβλημένα κεφάλαια δρ. 34,000,000) προτείνει ν' αναλάβῃ άπέναντι του Δημοσίου:

α) Την φροντίδα της εκάστοτε εξασφα-

τούτου δημοσιεύεται τό κάτωθι άνακεφαλαιωτικόν συμπέρασμα:

λίσεως των αναγκών δια τα έργα κεφαλαίων υπό μέρην προκαταβολών των δανείων.

β). Την δια ξένης άποστολής έξ είδημόνων κύρους (ούχι πλειόνων των 8, κατὰ το άρθρον 16 των γενικών όρων) εφαρμογήν συστημάτων οδοστρωσίας και ασφαλτοστρώσεως, διεθνώς άνεγνωρισμένης άντοχής.

β'). Την ένιαίαν τεχνικήν οργάνωσιν και τον έλεγχον των κατασκευών, δι' όs άπάσας θα είναι υπεύθυνος.

δ'). Την οργάνωσιν της ίδετούς επιβλέψεως και συντηρήσεως του δικτύου των κατασκευασθησάντων όδών, δι' ήν ώσάυτως και θα είναι υπεύθυνος, υποχρεουμένη κατὰ

των νόμων, να παραδώσῃ εντός δεκαπενταετίας ολοκλήρον το δίκτυον εν καλήν καταστάσει.

Η Εταιρεία «Π. Γ. Μακρή και Σια» θέλει ύπ' ευθύνην της χρησιμοποίησιν εις τας κατασκευάς και έπισκευάς τους δοκιμωτέρους έλληνικούς τεχνικούς οργανισμούς και τους κατὰ τόπους καλούς εργολήπτας οδοποιίας, του Πανελληνίου Συνδέσμου Εργοληπτών αριθμούντος μέλη 115, εκαστον των όποίων είναι υπεύθυνος άπέναντι της Εταιρείας Μακρή δια τα ύπ' αυτού εκτελεσθησόμενα έργα.

Κυριώτεροι συνεργάται έσονται αι κάτωθι Ανώνυμοι Τεχνικοί Εταιρείαι:

ο). Γενική Έργαληπτική Εταιρεία (πρώην Διαμαντοπούλου	Δρ.	19000000	Δρ.	514350000
β') Έργον	»	16928233	»	223000000
γ') Ασφαλτικά Έργα	»	10000000	»	182000000
δ') Τέκτων	»	25986150	»	500000000 και άνω
ε') Κάδμος	»	8405385	»	99250000
ς') ΕΡΘΑ	»	15000000	»	130000000
ζ') Γεν. Έπ. Τεχν. Εκτελέσεως	»	5300000	»	85700000
η') Έπ. Μονιμών οδοστρωμάτων (πρώην Ζιζηλα)	»	2200000	»	300000000
Σύνολον	Δρ.	102819763	»	2284300000

Ο ως άνω συνοπτικός πίναξ μέρος μόνον εξεικοιζεί των έργων έφ' όν βασίζεται η πείρα των εν τώ Όμίλῳ Μακρή συνεργαζομένων Εταιρειών. Πριν ακόμη συστήσωσι τούς άνωτέρω εταιρικούς οργανισμούς οι διευθύνοντες αυτούς σήμεραν εξετέλεσαν ως ιδιωται εργολήπται έργα αξίας πολλών εκατοντάδων εκατομμυρίων δραχμών, άτινα δέν συμπεριλαμβάνονται εις τον πίνακα τουτον. Η τεχνική και οικονομική διεύθυνσις και διοικήσις των ως άνω άπαρτιζουσών τον Όμιλον Μακρή Εταιρειών εύρίσκονται καθ' ολοκληρίαν εις χείρας Ελληνικής συμ-

φώνως προς το πνεύμα και το γράμμα του νόμου (ίδε άρθρον 8 γενικών όρων). Η μετά της Εταιρείας Μακρή συνεργασία του Όμίλου «Σέλλ» και του Τραπεζιτικού Όίκου «Χάμπρο» άποβλέπει, άνευ συμμετοχῆς των εις τα εκ των κατασκευών ώφέλη, αποκλειστικώς και μόνον εις την εξασφάλισιν των εκάστοτε αναγκών κεφαλαίων και την μετοχέτευσιν της διεθνούς τεχνικής πείρας παρ' ήμιν.

Εν Αθήναις, τῇ 19 Φεβρουαρίου 1928
ΟΜΙΛΟΣ ΜΑΚΡΗ

Η ΚΑΚΟΠΟΙΟΣ ΔΡΑΣΙΣ ΤΟΥ ΒΕΝΙΖΕΛΙΣΜΟΥ

ΜΙΑ ΑΔΙΑΨΕΥΣΤΟΣ ΓΑΛΛΙΚΗ ΜΑΡΤΥΡΙΑ

ΑΙ ΥΠΗΡΕΣΙΑΙ ΤΟΥ ΒΑΣΙΛΕΩΣ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥ ΕΙΣ ΤΗΝ ΑΝΤΑΝΤ

Κύριε Διευθυντά

Παρηκολούθησα εις την «Νέαν Έποχην» τα δημοσιευθέντα κεφάλαια του περιφήμου υβιβλίου του αμερικανού δημοσιογράφου Πάξτον Χίμπεν, «Κωνσταντίνος ο Α' και ο Λαός του». Εις αυτά πλην των άλλων εξετέθησαν και τα της αποτυχίας Μπενάξε και της βενιζελικής επιθέσεως κατά των εν Κατερίνη βασιλικών στρατευμάτων. Νομίζω, εν τούτοις ότι τα κεφάλαια αυτά θα είνε δυνατόν να συμπληρωθούν με το κατωτέρω αποκαλυπτικόν άρθρον της παρισινής «Ματέν». Δημοσιευθέν τῷ 1923 καθ' ην εποχὴν ἡ προσοχὴ τοῦ ἀντιγράψαντος ἦτο ἐστειμένη πρὸς τὸ ἀγωνιώδες προσφυγικὸν πρόβλημα, παρηλθεμῶλλον ἀπαράτητον. Διὰ τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ ἀποδεικνύεται μίαν ἀκόμη φοράν πῶς ὁ Βενιζέλος ἐπαναστατῶν καὶ ὑπονομεύων τὰ θεμέλια τῆς πατρίδος του μόνον ξένους ἐξυπηρέτει, εἴτε ἀγγλικοὺς, εἴτε Γάλλους ἦσαν αὐτοί. Καὶ ἡ ἀπόδειξις εἶναι τι πλέον ἢ ἐναργής, ἀσχετῶς τοῦ τρόπου καθ' ὃν ἡ γαλλικὴ ἐφημερίς ἐκθέτει τὰ γεγονότα. Τὴν δημοσιεύσιν τοῦ ἄρθρου αὐτοῦ κρίνων σκόπιμον μετὰ τὴν δημοσίευσιν τῶν κεφαλαίων τοῦ βιβλίου τοῦ Χίμπεν, οὗς ἀποστέλλω μετὰφρασιν πιστὴν τοῦ ἄρθρου. Φαντάζομαι ὅτι θὰ θελήσετε νὰ τὸ δημοσιεύσετε. Ἀποτελεῖ καὶ αὐτὸ μίαν συμβολὴν εἰς τὴν ἀποκάλυψιν τῆς κακούργου δράσεως τοῦ Βενιζελισμοῦ.

ΕΛΛΗΝ Φ ΛΕΛΛΗΝ

«Πρὸς κατανόησιν τῶν μυστικῶν αἰτίων τῶν σημερινῶν γεγονότων, λέγει ἡ «Ματέν», ἐνδιαφέρον εἶναι νὰ ἀντιπαραταχθῶν ἡ ὑπόκωφος ἀντίδρασις τῆς ἀγγλικῆς καὶ τῆς γαλλικῆς πολιτικῆς κατὰ τὴν διάρκειαν καὶ τοῦ πολέμου ἀκόμη. Τὰ ἀπρόοπτα τοῦ 1916 ἐν Ἀνατολῇ εἶχον ἤδη παράσχη τὴν ἀπόδειξιν ὅτι ἡ Ἀγγλία μετὰ πείσματος γνωρίζει νὰ ὑποστηρίξῃ τοὺς ὁπαδούς της καὶ νὰ ἐξασφαλίζῃ τὴν ἐπιτυχίαν τῶν ἐγχειρημάτων.

Καθ' ἣν εποχὴν ἡ μὲν μας ἀπασχολήσιν ἦτο κατὰ τὴν εποχὴν ἐκείνην ἡ ἐξασφάλισις τῆς νίκης τῆς Ἀντάντ εἰς τὰ Βαλκάνια ὅπως καὶ εἰς τὰ ἄλλα μέτωπα, παρὰ τὰς ἐσωτερικὰς ἐν Ἑλλάδι διαμάχας, ἡ Ἀγγλία δὲν ἐγκατέλειπε οὐδ' ἐπὶ στίγμην τὰς ἰδιαιτέρας τῆς βλέψεις.

Προσεπαυόμεν ὅτε νὰ ἐπιτύχωμεν τὴν ἀποχώρησιν ἀπὸ τὴν Θεσσαλίαν ἀποχώρησιν τῶν νομίμων ἐλληνικῶν στρατευμάτων, τὰ ὁποῖα εὕρισκοντο παρατεταγμένα ὀπισθεν τῶν γραμμῶν μας καὶ τὴν ἀποστράτευσιν μιᾶς κλάσεως τουλάχιστον, ἀμέσως. Διὰ νὰ ἐπιτύχῃ τοῦτο ἡ κυβέρνησις τοῦ κ. Μπρίν τὸν Ὀκτώβριον τοῦ 1916, ἐζήτη ἐγγυήσεις ἐκ μέρους τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου καὶ ῥητὴν ὑπόσχεσιν περὶ τῆς «εὐμενοῦς του οὐδετερότητος» (τηλεγράφημα ἀρ. 1970). Δι' αὐτὸν τὸν λόγον ὁ κ. Παῦλος Μπενάξ, εἰσηγητὴς τοῦ προϋπολογισμοῦ, εὕρισκόμενος ἐπὶ ἀποστολῇ εἰς τὴν Ἀνατολήν, ἐπεφορτίσθη νὰ ζητήσῃ τὴν ἱκανοποίησιν τῶν κάτωθι αξιώσεων.

1) Τὴν δημοσίευσιν ἄνευ ἀργοπορίας τῶν διαταγμάτων τῶν διατασσόντων τὴν ἀποστράτευσιν τῆς κλάσεως τοῦ 1913 καὶ τὴν ἀπόλυσιν τῶν ἀγυμνάστων.

2) Τῆς εὐνοικῆς ἀποδοχῆς, ἐντὸς προθεσμίας τριῶν ἢ τεσσάρων ἡμερῶν τῆς αἰτήσεώς μας τῆς σχετικῆς μετὰ τὴν μεταφορὰν τῶν στρατευμάτων εἰς τὴν Πελοπόννησον.

3) Τὴν ἐκχώρησιν τοῦ πολεμικοῦ ὕλικου καὶ τοῦ στόλου: συμπεριλαμβανομένων τῶν πυροβόλων, πολεμοφοδίων καὶ τορπιλλῶν.

Μετὰ μακρὰς συνομιλίας ὁ Βασιλεὺς συμφώνησε μετὰ τοῦ προέδρου τοῦ ὑπουργικοῦ συμβουλίου, Λάμπρου καὶ παρεχώρησεν ὅτι τοῦ ἐζητεῖτο. Ὁ κ. Μπενάξ δὲν ἐγνωστοποίησε τὰς λεπτομερείας τῶν διεξαχθεισῶν διαπραγματεύσεων, πρὸς τὴν ἐν Παρίσις κυβέρνησιν, εἰμὴ μόνον ἀφ' οὗ ἔλαβε παρὰ τοῦ Βασιλέως, **ἐγγράφον ἐπιβεβαίωσιν** τῆς ἐπελθούσης συμφωνίας. Καὶ ὡς ἐχέγυον, οὐδεμίαν ἐπιτέπον ἀμφιβολίαν, τῆς εὐλικρινείας Του, ὁ Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος ἐνεπιστεύθη εἰς τὸν γάλλον βουλευτὴν πλη-

ροφορίαν ἐκτάκτου σπουδαιότητος. — Ἐνισχύσεις σημαντικαί, τοῦ εἶπε, θ' ἀποσταλοῦν ἐκ μέρους τῶν κεντρικῶν δυνάμεων ἐκ τῆς ἀριστερᾶς πτέρυγος τῶν ἐν Ἀνατολῇ στρατευμάτων σας. Μετὰ παρέλευσιν μικροῦ χρονικοῦ διαστήματος θὰ ἔχουν ἀποστῇ 410.000 μαχητῶν ἐκ τῶν ὁποίων αἱ 110.000 θὰ εἶναι γερμανοί.

Αἱ ἀνακοινώσεις αὐταὶ ἐτηλεγραφήθησαν αὐτολεξεί πρὸς τὴν γαλλικὴν κυβέρνησιν καὶ ἡ εἰσβολὴ τῶν κεντρικῶν δυνάμεων εἰς τὴν Ῥουμανίαν, ἀπέδειξε σχεδὸν πάραυτα τὴν ἀπόλυτον ἀκρίβειάν των.

Εἰς ἀντάλλαγμα τῶν παραχωρήσεων αὐμᾶς ἐζήτη τῶν, ἡ νόμιμος κυβέρνησις τῆς Ἑλλάδος μόνον: Ἡ αὐστηροτέρα ἐχεμύθεια νὰ τηρηθῇ ἐπὶ τῶν ὅρων τῆς συμφωνίας, κυρίως διὰ τοὺς Βενιζελικοὺς τῆς Θεσσαλονίκης, οἱ ὅποιοι εἶχον ἀναλάβει τὴν ὑποχρέωσιν νὰ πολεμήσουν παρὰ τὸ πλεῖρόν μας καὶ τὰ τοῦδ' αὐτοῦ μόνον τῶν κεντρικῶν δυνάμεων.

2) Ὅτι, φυσικῶς τῷ λόγῳ, τὸ πολεμικὸν ὕλικόν τὸ ὅποσον ἡ νόμιμος κυβέρνησις ἀνελάμβανε τὴν ὑπὸ χρέωσιν νὰ μᾶς παραδώσῃ καὶ τοῦ ὁποίου αὐτὸς οὗτος ὁ βασιλεὺς κατέστρωσε τὸν κατάλογον, δὲν θὰ ἐχρησίμευεν ἐν οἰαδήποτε περιπτώσει διὰ τὴν παρασκευὴν ἐπαναστατικοῦ κινήματος τῶν βενιζελικῶν στρατευμάτων.

Ἡ συμφωνία ἔφερε τοὺς καρπούς της ἀνευ ἀργοπορίας. Ἡ ἀποστράτευσις συνετελέσθη καλῶς. Ὁ ναύαρχος Νταρτζ ντὺ Φουρνὲ κατέλαμβεν τὸν ἐλληνικὸν στόλον ἀνευ δυσκολίας. Καὶ ἰδοὺ μὲ ποίας λέξεις ὁ ἀνευ δυσκολίας ἀκόλουθος, ἂν καὶ ἐν Ἀθήναις ναυτικὸς ἀκόλουθος, ἂν καὶ ἐν τῇ ἐκείνῃ πάντοτε εἰς τὴν σφύροντα πολιτικὴν τοῦ κ. Μπρίαν, ἀναφέρει τὰ γεγονότα.

«Εἶμαι κυριολεκτικῶς κατάπληκτος, τηλεγραφεῖ, ἀπὸ τὸ ἀπρόοπτον αὐτὸ γεγονὸς καὶ δὲν κατορθώνω νὰ διῶ τὸς κινδύνους τοὺς ὁποίους διατρέχομεν. Πρὸ τῶν προφορικῶν μαρτυριῶν καὶ πρὸ παντὸς τῶν ἐγγράφων ἀποδείξεων, δηλῶ ὅτι εἶμαι πεπεισμένος περὶ τῆς εὐλικρινείας τῶν γενομένων προτάσεων.

Αἱ διαπραγματεύσεις αὐταὶ μᾶς ἐδίδον ἀπαράμιλλον γόνιμον ἐν Ἑλλάδι. Ἡ Γαλλία ἐνεφανίζετο ὡς ἡ μετολαβήσασα εἰς μίαν εὐτυχὴ συμφιλίωσιν. Τὸ γεγονὸς τοῦτο δὲν ἠδύνατο νὰ παραδεχθῇ ἡ Ἀγγλία.

Διὰ νὰ μᾶς ὑπονομεύσῃ ἔπρεπε νὰ καταστήσῃ ἀνεκτελέστους τοὺς ὅρους τῆς ἐπελθούσης συμφωνίας. Καὶ μεταξὺ τῶν ὁρῶν αὐτῶν περιλαμβάνετο καὶ εἰς τοῦ ὁποίου ἡ

σπουδαιότης δὲν διέφευγε κανένα. Καὶ ὁ ὅρος αὐτὸς ἦτο ἐκεῖνος δι' οὗ ἐπεβάλλετο ἡ παραμονὴ παρὰ τὸ πλεῖρόν μας τῶν βενιζελικῶν στρατευμάτων, ὑπὸ οἰκασθήποτε συνθήκας, πρὸς καταπολέμησιν τοῦ κοινοῦ ἐχθροῦ, καὶ ὅχι πρὸς ἐπίθεσιν κατὰ τῶν βασιλικῶν στρατευμάτων ἐν Θεσσαλίᾳ. Κατὰ τὴν συμφωνίαν ἄλλωστε, τὰ στρατεύματα αὐτὰ θ' ἀπεσύροντο ἀπὸ τῆς 4ης Νοεμβρίου εἰς Πελοπόννησον. Τὴν 3ην Νοεμβρίου ὁ ἀρχηγὸς τοῦ συμμαχικοῦ στόλου (ναύαρχος Φουρνὲ) ἐτηλεγράφη εἰς Παρίσι.

«Ὁ κ. Μπενάξ ἐπληροφόρηθη παρὰ τοῦ κ. Πολίτου ὅτι τηλεγράφημα θ' ἀπεστέλλετο ὑπὸ τῆς προσωρινῆς κυβερνήσεως Θεσ/νίκης, ἐπιτάσσων εἰς τὰ βενιζελικὰ στρατεύματα νὰ βαδίσουν κατὰ τῶν βασιλικῶν στρατευμάτων τῶν εὐρισκομένων εἰς Θεσ/νίκην χωρὶς νὰ διστάσῃ καὶ νὰ συγκρουσθῇ ἀκόμη. Ὁ κ. Μπενάξ ἐξεδήλωσε τὴν ζωηρότητάν ἐκπληξιν καὶ τὴν ἐντονωτέραν δυσἀρέσειαν ἐπὶ τῆς ἐκδόσεως μιᾶς διαταγῆς ἡ ὁποία προώριται νὰ ἐκνεμήσῃ τὰς μετὰ τῆς ἐλληνικῆς κυβερνήσεως συμφωνίας. Ἐδήλωσε πρὸς τὸν κ. Πολίτην ὅτι ἡ Ἀντάντ οὐδέποτε διανοήθη οὔτε καὶ διανοεῖται τὴν ὑπαρξὴν ἀγώνος ἐκ μέρους τοῦ στρατοῦ τῆς προσωρινῆς κυβερνήσεως ἐναντίον τῶν στρατευμάτων τοῦ Βασιλέως Κωνσταντίνου, τὴν στιγμὴν μάλιστα ποὺ τὸ ἀποσχιστικὸν κίνημα ἐνεφανίσθη πάντοτε ὡς στρεφόμενον κατὰ τοῦ ἐχθροῦ...»

Ἐν τούτῳ ἡ προαγγελθεῖσα μάχη συνεκροτήθη. Ἐκθέτων τὰ τοῦ ὑψηλοῦ αὐτοῦ ἐπεσθίου, ὁ ναύαρχος Φουρνὲ ἐτηλεγράφη: «Τὰ μέτρα τὰ ἀποφασισθέντα παρὰ τῆς Ἑλληνικῆς κυβερνήσεως διὰ τὴν ἀποχώρησιν τῶν στρατευμάτων ἀπὸ τὴν Θεσσαλίαν θὰ ἤρχιζον ἀπὸ τῆς αὐριον 4ης Νοεμβρίου ἐφαρμοζόμενα: Ἡ βενιζελικὴ ἐπίθεσις κατὰ τῆς Κατερίνης καὶ ἐσταμάτησε.

Τὴν ἰδίαν στιγμὴν ἐν Παρίσις ἐθεωροῦντο βέβαια τὰ ἀποτελέσματα τῆς συμφωνίας ὡς ὁ κ. Μπρίαν ἐτηλεγράφη πρὸς τὸν κ. Μπενάξ.

«Τὰ συγχαρητήριά μου, φίλτατέ μου, διὰ τὴν δεξιότητά μεθ' ἧς διεξήγαγε τὰς διαπραγματεύσεις καὶ τὰ ἐπιτευχθέντα ἀποτελέσματα».

Ἡ ἐπίθεσις ὅμως τῆς Κατερίνης ἀνέτρεπε τὴν ἐπιτυχίαν τὴν ὁποίαν κατήγαγεν ἡ πολιτικὴ τοῦ προέδρου τῆς γαλλικῆς κυβερνήσεως. Ὁ στρατηγὸς Ρόκ, ὑπουργὸς τῶν στρα-

τιωτικῶν, ἀπεστάλη τότε εἰς τὴν Θεσ/νίκην. Ἐξήτησε παρὰ τοῦ κ. Μπεναζέ ἐξ ὀνόμα-
τος τῆς κυβερνήσεως νὰ ἀναχωρήσῃ καὶ πᾶ-
νὰ ἐξουδετερώσῃ τὸ ἀποτέλεσμα τῆς αἰμα-
τηρᾶς καὶ παρανόμου ἐπιθέσεως κατὰ τῆς
Κυτερίνης. Ὁ κ. Μπεναζέ συγκατένευσε.
Τὴν ἐπομένην τὸ πρωὶ εὐρίσκειτο παρὰ τῷ
Βασιλεῖ.

— Τὰ στρατεύματά
παρὰ τῶν βενιζελικῶν μας προσεβλήθησαν
σχέσεις αἱ ὁποῖαι μοῦ παρεσχέθησαν εἰπεν ὁ
Βασιλεὺς Κωνσταντῖνος. Ἐνεπαίχθητε ἀπὸ
τὴν Ἀγγλίαν ἡ ὁποία θέλει νὰ καταστήσῃ
τὸν πράκτορά της Βενιζέλον, κύριον τῆς
Ἑλλάδος. Τώρα τι θέλετε νὰ κάμω καὶ πῶς
νὰ παραδώσω τὰ ὅπλα;

Πρὶν ἢ ἀναχωρήσῃ εἰς Παρίσιους, ὁ κ.
Μπεναζέ δικαίως ἀνησυχοῦν ἐξ αἰτίας τῶν
κυβερνήσεων, ἀπέστειλε πρὸς τὴν

«Προσελάθητα παρὰ τὰ λυπηρὰ γεγονότα
τῆς Κατερίνης νὰ εὐρῶ ἐδῶχος συμφωνίας
καὶ τρόπον ὑποβολῆς τῶν ἐδῶχος συμφωνίας
ποντὰ εἰς τὸν Βασιλέα καὶ τὸν πρῶτον τοῦ
ὑπουργικοῦ συμβουλίου νὰ ἐπιβάλουν εἰς τὸ
βασίλειον κόμμα, τὸ ὅπλον ἀποτελεῖ,
πράγματι τὴν μεγάλην πλειονοψηφίαν τοῦ ἐ-
θνους, τὴν ἀποδοχὴν τοῦ ὁλοκληρωτικοῦ ἀ-
δέχθη. Δὲν πρέπει νὰ παραβλέπεται τὸ γεγο-
νός, ὅτι ἂν εἶναι εὐχολον εἰς τὰς ναυτικές
δυνάμεις νὰ καταλάβουν τὸν ἐλ/νικὸν
στόλον καὶ τὸν ναύσταθμόν του, εἶναι σχε-
τάληψις σημαντικὴ ὁ πολέμου, ἡ κα-
ταστροφὴν εἰς μίαν χώραν τῆς ὁποίας πλει-
θὰ ἠθέλομεν, καὶ δὲν δύναμεθα νὰ σελωμεν
εἰς τὰς ὁρεῖας αὐτὰς περιοχὰς πραγματικὸν
σῶμα κατοχῆς, ἀποσπώμενον τοῦ σώματος
αὐτῆς μοῦ φαίνεται πρέπει νὰ εἶναι ἡ γραμ-
μὴ μας κατευθύνσεως—να διατηρῶμεν φι-
λικὰς σχέσεις μετὰ τὸν κάτοχον τοῦ πολεμικοῦ
αὐτοῦ ὕλικου τὸ ὅποτον θελομεν νὰ χρησιμο-
ποιήσωμεν. Πρὸς τὸν σκοπὸν αὐτὸν καὶ με-

τὴν ἀποκλειστικὴν πρόθεσιν νὰ ἐξασφαλι-
σωμεν εἰς τὴν χώραν μας πολὺτιμον πολε-
μικὸν ὕλικόν, εἶναι ἀνάγκη νὰ βαίνωμεν μετὰ
περισκέψεως καὶ οὕτω νὰ πείσωμεν τὰς ἐλ-
ληνικὰς ἀρχὰς νὰ μᾶς παράσχουν εἰλικρινῆ
συνδρομήν».

Αὐθημερόν, ὁ ἐν Παρίσιους πρεσβευτῆς
τῆς Ἀγγλίας ἐπέδιδεν εἰς τὸ Καί ντ' Ὀρ-
σαι ἐπείγουσαν καὶ προσωπικὴν διακοίνωσιν
εἰς τὴν ὁποίαν τονίζεται ἡ ἐξῆς φράσις.

«Ἡ κοινὴ γνώμη ἐν Ἀγγλίᾳ ἀξιοῖ ἐπὶ
μᾶλλον καὶ μᾶλλον νὰ ὑποστηρίξωμεν ἐξ ὁ-
λοκλήρου τὸν Βενιζέλον».

Ἐν τοσούτῳ, ἐν τηλεγράφῳ τοῦ ὑπὸ ἡ-
μερομηνίαν 9 Νοεμβρίου πρὸς τὸν ἐν Λονδί-
νῳ πρεσβευτὴν κ. Καμπὸν, ὁ κ. Μπριάν ἀπο-
καθίστα τὴν ἀλήθειαν διὰ τῶν ἐξῆς.

«Ἡ ἐκτέλεσις τῶν ὑποσχέσεων τοῦ Βασι-
λέως ἀνεκότη κατόπιν τοῦ λυπηροῦ ἐπεισο-
δίου τῆς Κατερίνης... Ἀρμενὺς ἐπίσημος ἀνα-
γνώρισις τοῦ Βενιζέλου θὰ μᾶς ἀφήρῃ πᾶ-
σαν ἐλπίδα ἐκτελέσεως τῶν ὑποσχέσεων τοῦ
Βασιλέως».

Τὴν ἐπομένην, εἰς τὸ Λονδίνον, ὁ Ἀσκουίθ
ἐξεφώνει τὸν περίφημόν του λόγον τοῦ Γιωλ-
νιχῶλ, εἰς τὸν ὅποτον κατέκρινε δημοσίᾳ τὴν
εἰρηνευστικὴν δρᾶσιν τῆς Γαλλίας καὶ ἐξεθεί-
αζε τὴν φιλίαν τοῦ Βενιζέλου. Ἡ μεγάλη
μας ἐν τούτοις ἐμπιστοσύνη μᾶς ἔκαμε νὰ
ἀποβιβασθῶμεν τὴν 18ην Νοεμβρίου (1η Δε-
κεμβρίου) μετ' ἀσημάντων δυνάμεων εἰς τὸν
Πειραιᾶ. Εἶναι γνωστὴ ἡ συνέχεια. Ἐπὶ
ἐλπίδι τῆς προδοσίας τοῦ Ζηππεῖον. Εἶχε
παρασκευασθῇ ὁμως ἀπὸ τὴν προδοσίαν τῆς
Κατερίνης».

Οὕτω ἐκθέτουν τὰ πράγματα οἱ γάλλοι.
Δὲν πρόκειται, βέβαια νὰ παραδεχθῶμεν ὅτι
τὰ λεγόμενά των εἶναι ἡ προσωποποίησις
τῆς ἀληθείας. Πάντως εἰς αὐτὰ διαφαίνεται
καθαρὰ ἡ ὁλοκληρὴ δρᾶσις τοῦ Βενιζέλου καὶ
τοῦ βενιζελισμοῦ, οἱ ὁποῖοι χάριν τῆς ἐξυ-
πηρετήσεως τῶν ξένων δὲν ἐδίστασαν νὰ
καταστρέψουν τὴν ἰδίαν τὴν πατρίδα.

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΟΙΝΩΝ ΚΑΙ ΟΙΝΟΠΝΕΥΜΑΤΩΝ ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Τηλεγραφικὴ Διεύθυνσις: «ΟΙΝΟΒΟΤΡΥΣ»
Ἐταιρικὸν κεφάλαιον ὁλοκλήρως καταβεβλημένον Δρχ. 10.000.000.—
Ἀποθεματικὸν μέχρι 31 Δεκεμβρίου 1922 11.616.111.—

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ ΚΑΙ ΟΙΝΑΠΟΘΗΚΑΙ

Ἐν Μύλοις (Ἀθηνῶν), Ἐλευσίνι, Καλάμαις, Θεσσαλονίκῃ, Ἀχαΐᾳ,
Πάτρῳ, Κίμῃ, Βελίτῃ, Γαστιούρῃ, Βραχατίῳ, Δευκάδι, Σαρῳ, Ἀλιβερίῳ,
Μακροπούλῳ (Ἀττικῆς).

ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ

Οἶνοι: Λευκοί, Ἐρυθροί, Γλυκεῖς, Μοσχάτοι.
Οἶνόπνευμα Καθαρόν διὰ ποτοποιεῖται καὶ μετουσιωμένον διὰ φω-
τισμὸν καὶ θερμανσιν.
Οἶνοι εἰς φιάλας: Ἐπιτραπέζιοι, τονωτικοί, θρεπτικοί.
Βερμούτ (ἐκ φυσικοῦ Μοσχάτου).
Ἀποστάγμα οἶνου: Μεγάλῃ παρακαταθήκῃ παλαιῶν ἀποσταγμά-
των οἶνου, παραγωγῆς τοῦ ἐν Μύλοις Ἀποσταγματοποιείου.
Κονία ἀρίστης ποιότητος ἐκ παλαιοῦ ἀποστάγματος.

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΙΑ ΧΗΜΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΔΙΠΛΩΜΑΤΩΝ

ΠΡΟΝΟΜΙΟΥΧΟΙ ΚΑΤΑΘΕΣΕΙΣ

Δέχεται καταθέσεις ἐπὶ προθεσμίᾳ μετὰ τοὺς κάτωθι τόκους
ἀπληλαγμένους τελείως παντὸς φόρου.

ΕΙΣ ΔΡΑΧΜΑΣ

Διὰ τρεῖς μῆνας	Δι' ἑξ μῆνας	Δι' ἑν ἔτος καὶ πλέον
8 0/0	8 1/2 0/0	9 0/0
ΕΙΣ ΛΙΡΑΣ ΑΓΓΛΙΑΣ ἢ ΔΟΛΛΑΡΙΑ ἢ ΧΡΥΣΟΝ		
7 0/0	7 1/2 0/0	8 0/0

Κατὰ τὴν μετὰ τοῦ Δημοσίου σύμβασιν δημοσιευθεῖσαν εἰς τὸ
ὑπ' ἀριθ. 80 φύλλον τῆς ἐφημερίδος τῆς Κυβερνήσεως, τῆς 5 Μαρ-
τίου 1926, αἱ παρὰ τῇ Ἐταιρίᾳ καταθέσεις εἶναι προνομιοῦχοι ἀπα-
λασσομένης τῆς προσόδου τούτων ἐπὶ δέκα πέντε ἔτη παντὸς φό-
ρου δημοσίου, ἀπλοῦ ἢ συνθέτου ἢ οἰουδήποτε ἄλλου δημοτικοῦ ἢ
τοπικοῦ παρόντος ἢ μέλλοντος.

Αἱ καταθέσεις χρησιμοποιοῦνται ἐξ ὁλοκλήρου, δυνάμει τῆς ἰδίας
συμβάσεως, πρὸς παροχὴν λιπασμάτων ἐπὶ πιστώσει εἰς τοὺς γεωρ-
γοὺς ἐπὶ τῷ αὐτῷ τόκῳ

ΕΤΑΙΡΕΙΑ ΤΣΙΜΕΝΤΩΝ Ο "ΤΙΤΑΝ",

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΚΕΦΑΛΑΙΑ 3.000.000 ΔΡ.

ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΑ ΕΝ ΕΛΕΥΣΙΝΙ

ΑΡΙΘ. ΤΗΛ. 6-54

Τηλεγραφική Διεύθυνσις:

"ΣΙΜΕΝΤΟΤΙΤΑΝ ΑΘΗΝΑΣ,"

ΔΙΕΥΘΥΝΣΙΣ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 33 ΤΗΛΕΦ. ΑΡ. 5-77

Γραφεία φορτώσεων εν ΠΕΙΡΑΙ

Τηλ. αριθ. 2-67

Τσιμέντα «Τιτάν» τύπου «Πορτλάν» (Ciment artificiel Portland) ανταποκρινόμενα εις τούς αυστηρότερους επισήμους κανονισμούς των πεπολιτισμένων Κρατών δι' έργα εκ Μπετόν πάσης φύσεως.

Βέτον armé λιμενικά, πλακοποιία, επιστρώσεις, υποστρώσεις οδών, κατασκευή πλινθων (τούβλων) και ογκολίθων (αγκωνάρια), πρέκια κτλ.

Τσιμέντο «Κέρωψ». Ειδική κονία, κατάλληλος διά την κατασκευήν υδραυλικών αμμοκονιασμάτων διά συνήθεις λιθοδομάς, ή πλινθοδομάς, αντικαθιστώσα με πλείστα όσα προτερήματα τα αμμοκονιάματα εξ ασβέστου.

Πολύ ταχύτερα πήξις. Ασυγκρίτως μεγαλειτέρα αντοχή, θθεν: Ταχύτης εκτελέσεως. Σημαντική ελάττωσις του πάχους των τοίχων, ήτοι: Κέρδος εις χρήσιμον χώρον και οικονομία εις έργα εκ και ογκον λιθοδομής.

Συνιστάται ιδιαιτέρως δι' έργα λιμενικά.

ΑΝΩΝΥΜΟΣ ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΕΤΑΙΡΕΙΑ

ΧΗΜΙΚΩΝ ΠΡΟΪΟΝΤΩΝ ΚΑΙ ΛΙΠΑΣΜΑΤΩΝ

ΕΔΡΑ ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

33 ΟΔΟΣ ΣΤΑΔΙΟΥ 33

ΑΝΤΙΠΡΟΣΩΠΕΙΑΙ ΕΙΣ ΠΑΣΑΣ ΤΑΣ ΕΛΛΗΝΙΚΑΣ ΠΟΛΕΙΣ & ΚΩΜΟΠΟΛΕΙΣ

ΠΡΟΪΟΝΤΑ ΕΡΓΟΣΤΑΣΙΩΝ

Χημικά Λιπάσματα.—Ειδικά σύνθετα λιπάσματα διαφόρων τύπων διά πάσαν εν γένει καλλιέργειαν και άπλά (άζωτοϋχα, υπερφωσφορικά, καλλιοϋχα).

Όξέα.—Θεικόν, Νιτρικόν, Υδροχλωρικόν, Θεικός σίδηρος, Περσπορίνη.

Είδη υελουργείου.—Υελοπίνακες κοινοί (τζάμια) επιτραπέζια είδη. Φιάλαι παντός είδους Δαμιζάναι κ.τ.λ.

Η Έταιρεία έχει ιδιαίτερον τμήμα ΓΕΩΠΟΝΙΚΟΝ τὸ ὁποῖον παρέχει δωρεάν, προφορικῶς ἢ δι' ἀλληλογραφίας, πᾶσαν πληροφορίαν δι' ὅλα τὰ γεωργικὰ ζήτηματα καὶ εἰδικῶς διὰ τὴν χρῆσιν τῶν λιπασμάτων της.